

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Director: Mircea Itu. Redactor-șef: Mioara Vergu-Iordache

Accesul inegal la educație cultivă neșanse, spulberă visuri

În scrisoarea oamenilor de știință adresată Guvernului României se cere, pe bună dreptate, să se respecte Pactul Național de Educație și Cercetare, prin care Executivul își asumă răspunderea să aloce șase la sută din PIB educației și unu la sută cercetării, pentru multe motive, dar și cu atât mai mult cu cât cresc năvalnic decalajele de acces la educație.

Dincolo de cifrele reci, care configurează dimensiunile descurajante ale decalajelor, se află destul de nemilos al unor tineri condamnați să rămână la un nivel scăzut de cunoștințe, frustrați de șansa de a avea acces la educație, la studii superioare

numai pentru că nimeni nu-și asumă răspunderea de a găsi soluții pentru a contracara asemenea nedrepte inegalități.

În contrast cu un asemenea tablou sumbru, se află Universitatea Spiru Haret care, prin preocuparea constantă a președintelui, rectorului său, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, asigură an de an accesul larg, nediscriminatoriu la actualul instructiv-educativ, stabilind taxe de școlarizare moderate, nemodificate în ultimii ani, achitabile în trei rate. În generosul buchet de facilități, acordate tuturor candidaților la admitere, se află cele care vizează special fiii de țărani, de

cadre didactice și de pensionari, aflați în întreținerea părinților, care sunt scutiți de plata taxei de înscriere pentru admitere. Este o facilitate care se acordă candidaților fii de țărani, în baza adeverinței eliberate de primăria comunei unde domiciliază părinții lor, care să ateste că unica sursă de venit a acestora este agricultura; candidaților fii de cadre didactice, în temeiul unei adeverințe eliberate de școala unde funcționează părintele/ părinții; candidaților fii de pensionari, în baza cuponului de pensie din ultima lună.

Adela DEAC

(Continuare în pag. 4)

Începând cu sesiunea de iarnă 2009, la Centrul I.D. Focșani, dispunem de condiții foarte bune de examinare, cu sprijinul conducerii Universității Spiru Haret. Susținerea examenelor se desfășoară în două săli mari, cu câte 60 și, respectiv, 50 de calculatoare.

Prof. Simion ENE

Director Centrul Teritorial I.D. Focșani

MODELE

Explicit sau implicit, toți avem modele. În felul acesta suntem egali. Diferența intervine atunci când alegem modelul, când alegem să fim oameni buni sau oameni răi, oameni – actori sau oameni – spectatori, oameni – original sau oameni – copie. Așa se întâmplă în plan individual, așa se întâmplă și în plan colectiv.

Vă aduceți aminte de „modelul suedez”, „modelul argentinian”, „modelul coreean” etc., modele pe care au încercat să ni le impună mai marii zilelor postdecembriste. Modelele sunt bune, dar numai dacă sunt adaptate. Pentru că nu suntem produse de laborator, încă – până când?! – nu putem fi clonați, pentru ca modelul să se potrivească exact. Așa că, de la originalul originar am preluat doar ce s-a putut atașa originalității noastre.

Cum spun, modelele sunt peste tot și toți avem nevoie de modele. Chiar și modelele. Este o relație în mișcare, gen cauză-efect, în care mereu efectul devine cauză. Și ce-i cu asta?! Își vor fi zicând unii dintre dumneavoastră. Păi cu asta este că noi, ca stat, căutăm în depărtare, prea-n depărtare... fericirea. Eu cred că nu în Asia, nu în America de Sud, nu în Scandinavia sunt modelele noastre. Ele sunt mai aproape. Nu din cauză că în regiunile enumerate nu s-ar obține performanțe economico-sociale. Ci pentru că aceste modele sunt inadecvate. Dar unde, aici, aproape, sunt modelele? Foarte aproape, în spațiu și timp, în Macedonia. Puțin mai departe, în spațiu și timp, în Germania.

După cel de-al Doilea Război Mondial, Guvernul Germaniei a cerut populației să sprijine reconstrucția țării. Cum?! Prin muncă 8-10 ore pe zi, 7 zile din 7 (nu 8 ore pe zi, 4 zile și jumătate pe săptămână), și prin solicitarea de a cumpăra cu prioritate produse și servicii nemțești. Și germanii s-au conformat. Acest model a pus bazele Germaniei de azi, la care ne uităm cu jind. Accept că-mi veți spune că românii nu sunt

nețmi, dar nici macedonenii nu sunt nețmi. Și ce a făcut Guvernul Macedoniei acum câțiva ani, după războiul din Iugoslavia. A solicitat populației să muncească și să cumpere cu precădere produse și servicii macedonene. De ce să muncească nu mai trebuie explicat. De ce să cumpere produse și servicii autohtone? Pentru ca să stimuleze producția internă aducătoare de profit, să stimuleze calitatea produselor interne – pentru că oricând de patriot ai fi nu-ți arunci banii pe produse și servicii de proastă calitate – stimulare care să conducă și la competitivitatea produselor naționale pe piața mare, universală.

La noi se închid fabrici, se sugrumă serviciile (deși se declară pe dos!) și se stimulează importul. Problema de... model. „Modelul românesc” omoară inițiativa, favorizează nemulțumirea, duce la sărăcie și blazare. „Modelul german”, preluat de macedonenii, nu a însemnat ruperea legăturilor cu ceilalți, o închistare în propria ogradă, dar a demonstrat patriotism de bună calitate, capacitate de mobilizare, management optim, profitabil, mentalitate de învingător, chiar dacă Germania ieșise dintr-un război nimicitor. Noi nu am ieșit dintr-un război propriu-zis (ne-a ferit Dumnezeu!), dar ne complacem într-o amenințată democrație, o atmosferă aproape de anarhie – prin efecte – într-o bătălie a mentalităților, într-o intransigență mult prea rigidă și cam fără fond la dreapta sau la stânga, căutăm soluții miraculoase de transplant în loc să ne întărim sistemul imunitar, să punem la treabă forța uriașă, latentă, pe care o avem. Dar ar trebui să credem în noi, să ne inducem mentalitatea de învingător harnic, să promovăm un tonic model românesc, să nu ne oferim cobai pentru experimentarea unor modele de multe ori toxice pentru organismul nostru vlaguit. De ce vlaguit?! Mai priviți o dată notele de plată pe care le aveți de achitat, datele statistice care vorbesc despre investiții, construcții, PIB, deficit bugetar...

Mioara VERGU

Detronarea lui Alexandru Ioan Cuza așa cum a văzut-o I. L. Caragiale

Valeriu RÂPEANU

Un cetățean turmentat: „Mă cunoaște conu' Zaharia de la 11 februarie”

Dacă așa cum am văzut în articolul precedent, publicat în numărul 463 al *Opinie naționale*, Eminescu nu și-a ascuns niciodată mânia atunci când vorbea de lovitură de palat de la 11 februarie 1866, care a dus la detronarea lui Alexandru Ioan Cuza. Dacă niciodată nu și-a zăgăzuit epitetul infamant la adresa celor ce au săvârșit-o, I. L. Caragiale a înscris acest act într-un context comic la nivelul cel mai înalt al talentului său. Am putea spune că această viziune sarcastică se structurează pe replica Cetățeanului Turmentat din „O scrisoare pierdută”: *Mă cunoaște conu Zaharia de la 11 februarie*.

Un leit-motiv al omului aflat într-o perpetuă stare de ebrietate. Participarea la 11 februarie este cartea de vizită pe care o afișează cu mândrie ori de câte ori este chemat să-și decline identitatea. 11 februarie face parte din suita evenimentelor coborâte de pe piedestalul lor solemn în zonele trairilor babice.

Caragiale așează pecetea comică asupra acestui moment nu numai pe automatismul cetățeanului turmentat, ci și pe declarația patetică a Miței

Baston din *D-ale Carnavalului*. În toul unei sordide intrigi de dragoste din lumea mahalalei, Mița Baston își amenință ibovnicul Nae Girimea „frizer și sub hirurg”: *Da (ridicându-se) vreau scandal, da... pentru că m-ai uitat pe mine, le-ai uitat pe toate: ai uitat că sunt fiică din popor și sunt violentă, ai uitat că sunt republicană, că-n vinele mele curge sângele martirilor de la 11 februarie; (formidabilă) ai uitat că sunt ploștească – da, ploștească! – Năică, și am să-ți torn o revoluție, da o revoluție... să mă pomenești!...*

Aici, ca și în *Comu' Leonida față cu reacțiunea*, I. L. Caragiale analizează cu bună știință două evenimente: lovitură de palat de la 11 februarie 1866 și republica de la Ploiești din 8 august 1870 asupra căreia a așezat tot o pecete comică definitivă, astfel încât, posteritatea nu percepe scurta insurecție republicană din Ploiești decât prin perspectiva lui Caragiale. Atotștiutorul Leonida istorisește soției sale, Efimița, extaziată în fața cuvintelor soțului său, cum, trezindu-se într-o dimineață, pune mâna întâi și-năi pe „Aurora Democratică”, ca să vadă cum mai merge țara. O deschiz... și ce citește? Uite, în mînta ca acuma: 11/23 Făurar... a căzut tirania! *Vivat Republica!* Împreună cu soția (care era „republicană”) merg și

ei „pe la revoluție” unde când am văzut, am zis și eu: să te ferească Dumnezeu de furia poporului!... Ce să vezi, domnule? *Steaguri, muzici, chioțe, tîmbălău, lucru mare, și lume, lume... de-ți venea amețea! nu altceva.* Aici intervine o replică –, atunci când actuala lui soție îi spune: *Bine că n-am fost în București pe vremea aia! cum sunt eu nevricoasă. Doamne fereste! pățeam alte alea... Leonida îi răspunde: Ba nu zi asta: puteai trage un ce profit (s.n.) Starea de euforie a ținut „trei săptămâni de zile” –, care formează substanța schiței *Jertfe patriotice*.*

(Continuare în pag. 4)

Să vorbim și să scriem corect românește... și în 2009!

Conf. univ. dr. Valeriu MARINESCU
Decanul Facultății de Limba și Literatura Română

La început de an, Facultatea de Limba și Literatura Română din cadrul Universității Spiru Haret urează tuturor cititorilor săptămânalului *Opinia națională* sănătate, liniște, împliniri și le adresează îndemnul de a veghea la cultivarea limbii române. Studenților și masteranzilor prestigioasei Universități Spiru Haret le dorim un an nou frumos, plin de succese, putere de muncă și multă ambiție. Societatea românească are nevoie de oameni capabili, competenți, iar Universitatea Spiru Haret își ajută cu adevărat studenții și masteranzii să se realizeze într-o lume în care vrem să guverneze valorile adevărate.

Prin intermediul săptămânalului *Opinia națională*, avem prilejul, și în anul 2009, să semnalăm, să corectăm și să prevenim o serie de greșeli de exprimare, ajutându-i pe cititorii noștri

să își completeze cunoștințele de limba română, să își îmbogățească vocabularul și, implicit, cultura generală. Cu toții constatăm că, în ultimul timp, vocabularul românesc cunoaște o îmbogățire rapidă. De asemenea, constatăm la mulți dintre semenii noștri folosirea unui limbaj caracterizat prin utilizarea excesivă a neologismelor, deci, prin prețiozitate. Au devenit foarte obișnuiți în exprimare termeni precum „cool” (pentru „grozav, extraordinar”), „job” (pentru „loc de muncă, serviciu”), „look” (pentru „aspect, înfățișare”), „star” (pentru „vedetă”), „thriller” (pentru „film senzațional” sau „film de groază”) și exemplele pot continua. Însă unele neologisme sunt pronunțate greșit, altele sunt scrise greșit, iar altele sunt incorect întrebuințate ca sens, ca înțeles. Greșelile privind pronunțarea neologismelor caracterizează mai ales exprimarea oamenilor simpli, neinstruiți.

(Continuare în pag. 3)

• Studenții întrebă. Profesorii răspund.

pagina 2

• Istoria la început de secol XXI: O lecție de viață și de educație

pagina 3

• Reflecțiile tânărului Mircea Eliade despre semnificația ortodoxiei

pagina 6

Puncte de vedere

COORDONATE ALE PIEȚEI MUNCII ÎN ROMÂNIA

Criza financiară globală are repercusiuni asupra ocupării forței de muncă de la noi din țară. Datele statistice pentru economia națională și pentru București arată o creștere dramatică a numărului persoanelor care își vor pierde locul de muncă în perioada 2009-2010.

Care va fi evoluția șomajului și ce tendințe se configurează? Conform datelor furnizate de către Institutul Național de Statistică se estimează aproape o dublare a ratei șomajului în București, dar și în țară, în perioada 2009-2010, față de anul 2008.

Marii perdanți ai actualei crize economice vor fi industria auto, sectorul construcțiilor, dar și sectorul de retail, serviciile turistice, financiare etc. Industria textilă, a pielăriei și încălțămintei va trebui să renunțe la mii de angajați. Vor fi concedieri în masă

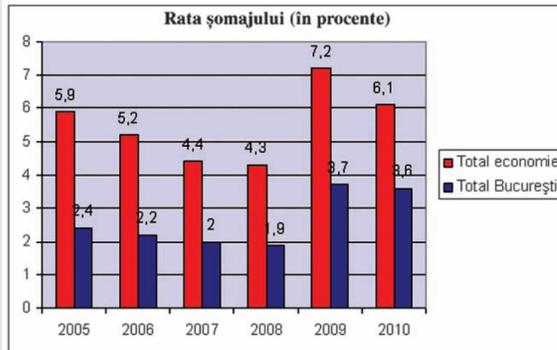
în industria siderurgică, chimică, atât cât a mai rămas și industria constructoare de mașini. Sidex, Alro Slatina, Azomureș vor fi grav afectate de criză, putând să disponibilizeze mii de persoane, până la începutul trimestrului al doilea al anului 2009. Uzina de autoturisme Dacia va

funcționa în perioada 2009-2010 la capacitate minimă și va avea nevoie de ajutorul statului pentru a nu își închide porțile.

În concluzie, se va ajunge la peste 700.000 de șomeri în perioada de vârf a crizei, respectiv, al treilea trimestru al anului 2009.

Alternativa pentru ocuparea forței de muncă disponibilizate o poate oferi atât sectorul de întreprinderi mici și mijlocii, cât și accesarea fondurilor europene.

Criza se va mai domoli începând cu trimestrul al doilea al anului 2010, când rata șomajului, în București și în țară, va înregistra o tendință de scădere.

Pentru a realiza o retrospectivă asupra evoluției și tendințelor înregistrate de piața muncii în România, ne-am adresat profesorului universitar doctor Gheorghe PISTOL, decanul Facultății de Finanțe și Bănci, care, pentru început, a formulat câteva considerații preliminare asupra acestei complexe problematice.

Prof.univ.dr. Gheorghe PISTOL

O componentă de primă însemnătate a avuției naționale o constituie resursele de muncă, resurse de care România a dispus dintotdeauna. Cauze obiective, dar mai ales subiective, au influențat însă de-a lungul timpului eficiența folosirii resurselor umane, în general, a resurselor de muncă, în particular. Referindu-ne la anii tranziției, aceste resurse au fost marcate în mod semnificativ de acțiunea sinergică a unor factori majori, o acțiune contradictorie, de natură economică, demografică și politică. Aceste influențe au condus la modificări de substanță, de amploare, în evoluția și structura unor asemenea resurse.

Într-un atare context, piața muncii, componentă de importanță majoră a pieței noastre globale, s-a confruntat (și încă se confruntă) cu o serie de probleme complexe, referitoare mai ales la reducerea populației, în general, a celei active și ocupate, în principal, la migrația externă, definitivă și temporară, la creșterea șomajului etc.

(Continuare în pag. 3)

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi răspund:

Facultatea de Management Financiar-Contabil

• prof. univ. dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ

Student: Este importantă teoria generală a costurilor?

Profesor: În practica și în teoria economică se acceptă tot mai mult ideea că cel care stăpânește și controlează costurile are posibilitățile cele mai mari de a învinge în competiția mondială pentru supremație. În esență, progresul de orice natură trebuie să determine realizarea bunurilor economice (produse sau servicii) cu costuri cât mai mici. Bătălia contemporană între colectivități mai mici (firme) sau mai mari (țări) nu se mai dă cu arme de foc. Adevăratele confruntări contemporane se duc pe terenul dur al costurilor. Acele colectivități care reușesc mai bine să-și reducă costurile vor fi învingătoare în aprigul război pentru supraviețuire. Istoria contemporană se scrie tot mai mult în termeni de costuri. Dimensiunea dezvoltării la nivel micro sau macroeconomic este cel mai bine și exact exprimată prin costuri. Nicio altă evoluție favorabilă nu este sustenabilă, dacă nu se bazează pe succese în lupta teribilă cu costurile. Sintetic, am putea formula distonul: „spune-mi cu ce costuri produci ca să-ți spun ce viitor ai”. Nu este o exagerare, pentru că lupta cu costurile este transpunerea operațională a problemei fundamentale a economiei: să împărți resurse limitate la nevoi practic nelimitate. Controlul și eventual reducerea costurilor se pot realiza numai cu mijloace „inteligente”, spre deosebire de confruntările din epocile anterioare în care prevalau sau cel puțin aveau un rol important instrumentele bazate pe forță fizică.

Multe dintre mutațiile de pe plan mondial sau național sunt aplicabile pe baza costurilor: creșteri și descreșteri ale unor popoare, regiuni, firme, marile procese de integrare, prietenii și alianțe, conflicte militare (războaie) sau fricțiuni comerciale.

Student: În ce termeni trebuie puse problemele privind costurile la nivel de firmă?

Profesor: Studiile întreprinse la nivel de firmă au arătat, în ultima vreme, că frecvența cea mai mare a problemelor în care se cere luarea unor decizii o reprezintă cele pe termen scurt privind încadrarea în costuri tot mai mici. Între soluțiile cerute se află fără a fi vorba de o enumerare exhaustivă:

- încercarea optimă a capacităților de producție;
- acceptarea sau respingerea unor comenzi suplimentare de la clienți;
- alegerea unei opțiuni de evoluție din mai multe posibile;
- modificarea obiectului de activitate a firmei în funcție de poziția față de concurență în privința costurilor;
- stabilirea gradului de integrare sau specializare cel mai adecvat;
- introducerea unor noi servicii sau bunuri pe piață;
- deciziile privind creșterea sau descreșterea volumului de activitate.

Întrucât prin costuri se oglindesc întreaga activitate a firmei, calculația costurilor trebuie privită ca un sistem informațional de bază al conducerii societății. Rolul și importanța calculației costurilor pentru fiecare nivel organizatoric rezidă în:

- costurile apar peste tot în cadrul societății;
- calculația costurilor este singura în măsură să explice eficiența activității economice;
- informațiile furnizate de calculația costurilor sunt destinate conducerii, pentru luarea deciziilor în funcție de toate locurile generatoare de costuri;
- răspunderea pentru nivelul costurilor atrage toate treptele ierarhice de conducere din cadrul întreprinderii.

Student: După cum se știe, există și probleme mixte privind costurile. Ar fi instructiv să le definiți.

Profesor: Managementul costurilor a devenit unul dintre obiectivele de bază ale liderilor de întreprinderi, odată cu impactul major al globalizării. Practic, oricine poate concura pe oricine, pe orice piață. Protecția vamală tarifară sau netarifară, constrângerile politice sau, mai general, cele extraeconomice nu mai pot apăra pe nimeni sau, dacă mai acționează, au un rol nesemnificativ față de efortul propriu. Nu mi-am propus să apreciez dacă astfel de evoluții sunt sau nu în conformitate cu cerințele progresului economic, social, ecologic. Fiind realități ale lumii în care trăim, managerii le vor lua în calcul, pentru a se adapta la aceste noi realități. Strategiile de firmă sunt credibile numai în măsura în care există un management performant al costurilor.

Student: În ce constă specificul perioadei post-tranziție din punctul de vedere al costurilor?

Profesor: Perioada post-tranziție poate fi caracterizată printr-o modificare rapidă a mediului economic în care operează firmele din România. Integrarea în Uniunea Europeană și impactul globalizării determină schimbări majore în ansamblul activității agenților economici, inclusiv asupra costurilor acestora. Programul post-aderare își propune sau ar trebui să își propună să pună în evidență tendințele asupra costurilor agenților economici, element cu impact major asupra competitivității economiei naționale.

Un Program post-aderare realist va avea un caracter de analiză și măsurare în termeni de costuri a impactului diferitelor evoluții din mediul economic. De asemenea, va realiza o prospectare a unor evoluții probabile la orizontul următorilor câțiva ani. Studiile elaborate până acum au avut în vedere economia României în perioada de tranziție. Nu puteau fi elaborate materiale pertinente, deoarece nu se cunoșteau parametrii importanți ai aderării României la Uniunea Europeană. Informațiile disponibile acum sunt de natură statistică și privesc un segment al costurilor.

Cunoașterea tendințelor costurilor agenților economici din România, în perioada post-tranziție poate deschide calea unor dezvoltări în cercetarea proceselor generale legate de integrarea economiei României în Uniunea Europeană în direcții cu ar fi beneficiile superioare din vânzări ale

agenților economici, avantajele unui mediu concurențial sănătos și bazat pe legalitate, semnificația și avantajele de a opera pe o piață extinsă. Toate aceste beneficii vor fi puse în comparație cu nivelul superior al costurilor. De asemenea, studiile pot fi completate cu dezvoltări în direcția calității noi a bunurilor oferite consumatorilor. Împreună cercetările privind costurile și cele referitoare la calitate arată evoluțiile posibile ale competitivității economiei din spațiul național al României, indicator deosebit de important în condițiile globalizării.

Student: Cum se motivează necesitatea cercetării tendințelor privind costurile și ce trebuie precizat în legătură cu gradul de inovare și nivelul costurilor?

Profesor: Obiectivele unor astfel de cercetări pot fi:

- identificarea măsurilor legislative care au impact relevant asupra costurilor agenților economici;
- cunoașterea dimensiunii impactului economic;
- analiza impactului echilibrului pe diferite piețe asupra costurilor agenților economici;
- estimarea corelației dintre echilibrele macroeconomice și echilibrul microeconomic în perioada post-tranziție;
- stabilirea unei stratificări privind intensitatea diferitelor categorii de impact asupra costurilor agenților economici;
- segmentarea agenților economici din punct de vedere al sensibilității și flexibilității costurilor la diferitele tendințe din perioada post-tranziție.

Atingerea acestor obiective are în vedere, în principal, următoarele metode:

- comparația cu evoluțiile din țări care au parcurs etapele de dezvoltare ale României mai recent sau cu mai mult timp în urmă;
- scenariile de evoluție;
- evaluarea sub aspect contabil a efectelor măsurilor legislative asupra costurilor (fiscale, în domeniul muncii și protecției sociale, ale respectării normelor concurenței oneste, funcționării efective a piețelor pentru resurse, de protecție a consumatorului etc.);
- extrapolarea datelor din perioada anterioară;
- prognoza evoluțiilor pe diferite piețe ale resurselor necesare firmelor pe baza estimărilor și a intențiilor deja manifestate sau anunțate;
- stimularea modificărilor de costuri pe baza metodelor de calculație acceptate de doctrina economică astăzi;
- elaborarea unor algoritmi de analiză a impactului la nivel de costuri, în funcție de datele disponibile în statistica oficială;
- studiul corelației prin metode propuse de statistică și în curs de experimentare în alte ramuri de cercetare economică (energia informațională, corelația neparametrică etc.).

Programul post-aderare are în vedere o abordare mixtă macroeconomică și microeconomică. În cercetările din România, cel mai adesea, studiile se limitează la una dintre cele două niveluri de abordare. Oricât de valoroasă ar fi cercetarea la unul dintre paliere, în lipsa celui de-al doilea, concluziile rămân într-o sferă pur teoretică. Pornind de la

reglementările aplicabile la nivel național, dar și de la evoluțiile pe piețele resurselor, se trag concluzii la nivel de firmă. Impactul asupra costurilor este evaluat în modalitățile pe care le utilizează, de regulă, managementul modern, mai ales prin raportare la sistemul informațional al costurilor agenților economici.

Student: Cum se reflectă gradul de interdisciplinaritate/transdisciplinaritate/multidisciplinaritate în analiza costurilor?

Profesor: Orice studiu al costurilor are cel puțin un caracter interdisciplinar. Din contabilitate, sunt preluate următoarele elemente:

- structurile de costuri;
- procedeele de repartizare a costurilor, conform unor chei stabilite, de calculație în condiții de interdependență a activităților, de separare a costurilor fixe de cele variabile, de calcul al costurilor unitare;
- „axiomele” sistemului informațional managerial al costurilor;
- alternativele de înregistrare a costurilor acceptate sau posibile astăzi;
- metodele de organizare a contabilității și de calculație a costurilor.

Alte elemente utile în analiza costurilor vor fi preluate din alte domenii. Din acest motiv, activitatea din domeniul costurilor are un grad ridicat de complexitate.

În legătură cu integrarea cunoștințelor privind costurile în prioritățile europene, trebuie subliniat faptul că Uniunea Europeană este deosebit de interesată în evoluția costurilor și a competitivității produselor sau serviciilor care provin din România. Un lanț de falimente ale întreprinderilor nerentabile ar genera un flux migratoriu necontrolat către restul țărilor europene. De forța agenților economici din România și de competitivitatea lor depinde capacitatea de a se integra în circuitul de valori europene, scop pentru care a fost realizată integrarea. De asemenea, autoritățile europene doresc contribuabilii stabili în România astfel încât și din această parte a Uniunii să vină fonduri la bugetul comunitar. Fără studiul și analiza costurilor nu sunt posibile concluzii pe aceste teme.

Totodată, trebuie precizat că ceea ce caracterizează fluxul informațional al costurilor este accentul pus pe operativitatea informațiilor. Se vorbește tot mai mult de calcularea costurilor în timp real. De asemenea, sunt necesare previziuni fiabile ale evoluției costurilor. Aceasta este funcția de predicție a contabilității firmelor moderne. Fără calculul în timp real și previziune a costurilor, nu cred că ar fi posibilă funcționarea eficientă a marilor corporații.

Indiferent de forma pe care o îmbracă, informația privind costurile reprezintă unul din mijloacele de bază ale managementului întreprinderii moderne.

Student: Care sunt pozițiile pe care le pot ocupa economiștii după absolvirea studiilor de licență?

Profesor: Absolvenții facultăților economice pot îndeplini atribuții de administrator, director general sau director executiv de instituție publică. Prin caracterul larg, de maximă deschidere operațională, profilul economic este deosebit de indicat pentru astfel de atribuții. Conform legii, ordonatorii de credite, administratorii și conducătorii diferitelor entități sunt

răspunzători de organizarea și conducerea contabilității. Ei sunt cei care semnează primii situațiile financiare, bilanțul, balanța de verificare și alte documente contabile. Tot ei sunt primii pe care organele de control îi identifică în stabilirea responsabilităților în domeniul contabil. Administratorii pot eventual să se întoarcă împotriva celor vinovați, dar numai ulterior constatării deficiențelor. Din aceste motive, este necesar ca ordonatorul de credite, administratorul, directorul general sau executiv, mai ales cel care a absolvit o facultate cu profil economic să posede o pregătire contabilă adecvată.

În calitate de patroni, administratori, ordonatori de credite, personal cu atribuții publice sau înalți funcționari, absolvenții facultăților economice sunt interesați în mare măsură să cunoască situația patrimonială reală a diferitelor entități, pentru a lua sau a propune măsuri adecvate. Cele mai exacte, sistematizate și reprezentative date pot fi obținute din contabilitate. Iată, deci, un nou motiv de a cunoaște cât mai multe despre „secretele” contabilității costurilor. Nu trebuie omisă poziția de membri ai comunității locale, naționale și universale. Marile schimbări care au loc sub ochii noștri pot fi înțelese mai bine dacă stăpânim noțiunile din contabilitate. De exemplu, scandalurile din SUA de la firmele Enron și Dotcom, au atras atenția asupra unui nou tip de fraudă, cea contabilă. Automat apare și interesul față de această activitate, care poate produce adevărate dezastre financiare mai mari decât cele realizate de teroriști sau persoane neidentificate prin mijloace de distrugere în masă. Este vorba, practic, de un nou gen de terorism, încă necunoscut în lumea Nord-Atlantică. În Europa de Est și, mai ales, în România, populația a fost obișnuită cu ideea că unii pot abuza de documentele scrise, pentru a-și spori averea personală, în contra intereselor publice sau colective.

Student: Care sunt nevoile de cunoștințe privind costurile și care sunt sistemele de formare a pregătirii în acest domeniu al formării economiștilor?

Profesor: Nevoile de cunoștințe privind costurile includ cel puțin:

- cunoașterea principalelor definiții necesare studierii diferitelor metode de calculație și analiză a costurilor;
- stăpânirea metodologiei generale de lucru, acceptate de știința economică;

– înțelegerea necesității calculației și analizei costurilor, în scopul unei bune informări a managerilor și patronilor din economia reală;

– formarea abilităților de alegere a procedurilor și metodelor de calculație sau analiză a costurilor;

– inițierea în problemele complexe de analiză a fluxurilor de documente și informații pentru probleme de costuri;

– cunoașterea tipologiei și a legăturilor dintre fenomenele pe care le implică o calculație și o analiză științifică a costurilor;

– cunoașterea posibilităților diferitelor clase de metode de calculația costurilor;

– stăpânirea metodologiei de lucru pentru fiecare dintre metodele de calculație a costurilor prezentate;

– formarea reflexului de decizie privind metoda adecvată de calculație a costurilor, pornind de la domeniile principale în care se aplică acum, de la particularitățile conceptuale, de la costurile de prelucrare implicate și de la exigențele față de sistemul informațional;

– înțelegerea particularităților fiecărei metode de calculație a costurilor, în scopul unei alegeri adecvate în condiții concrete ale economiei reale;

– formarea abilităților de calcul corect a indicatorilor specifici fiecărei metode de calculație a costurilor;

– inițierea în problemele complexe de analiză a fluxurilor de documente și informații pentru sarcini concrete, cum ar fi aplicarea unei anumite metode de calculație a costurilor și respingerea alteia;

– furnizarea informațiilor necesare pentru ca viitorii absolvenți ai facultăților economice să poată susține cu argumente adoptarea unei anumite metode de calculație a costurilor și respingerea alteia;

– cunoașterea principalelor metode de analiză a costurilor;

– formarea deprinderilor de analiză a costurilor unei întreprinderi cu particularități;

– înțelegerea mecanismelor informaționale ale analizei costurilor;

– aprecierea calității unei analize de cost făcute de un terț în condiții particulare cunoscute.

Un prim sistem este cel în care toate sau cea mai mare parte a cunoștințelor sunt asigurate printr-o disciplină teoretică, la care există opțiunea efectuării practicii și a susținerii unei disertații de licență.

O alternativă la sistemul unicității pregătirii privind costurile este varianta distribuită de formare. În această variantă, există următoarea schemă de repartizare sau distribuție a cunoștințelor.

Schema de repartizare a cunoștințelor în variația distribuției acestora pe mai multe discipline

Disciplina	Cunoștințe furnizate
1	2
Economie politică	Conceptele teoretice privind costurile (costuri implicite și explicite, costuri internalizate și externalizate etc.) Structura costurilor și criteriile de clasificare Resursele din perspectiva calculației costurilor
Bazele contabilității	Noțiuni despre calculația costurilor Probleme privind sistemul informațional al costurilor Bugetul de costuri în cadrul instrumentelor utilizate de contabilitate și corelarea acestuia cu alte instrumente specifice sau de previziune financiară
Contabilitate financiară	Înregistrarea în contabilitate a tranzacțiilor privind costurile prin intermediul conturilor speciale sau prin dezvoltări ale conturilor din clasa 6 Utilizarea procedurilor contabile pentru identificarea elementelor de cost necesare în luarea deciziilor
Contabilitate de gestiune și sistemul informațional al costurilor	Procedeele de calculație a costurilor Metodele de calculație a costurilor Tehnicele de previziune a costurilor Proiectarea sistemului informațional al costurilor în condiții complexe

Facultatea de Limba și Literatura Română

• lector univ. drd. Florența SIMION

Student: Care este diferența dintre etnografie, etnologie și antropologie?

Profesor: Aceste discipline sunt strâns înrudite, dar fiecare are anumite obiective de îndeplinit. Astfel, preluând definițiile celebrului antropolog francez Claude Lévi-Strauss din a sa *Anthropologie structurale*, vom spune că etnografia are ca obiect observația și descrierea unei societăți tradiționale sau arhaice, cu ajutorul muncii de teren. Etnologia, la rândul ei, este o primă încercare de a formula concluzii asupra societăților studiate, pornind de la datele furnizate de etnografie. În sfârșit, antropologia încearcă să elaboreze, pornind de la concluziile furnizate de etnologie, cunoașterea globală a omului, ajungând, pe cât posibil, la constanțele umanității în general,

indiferent de treapta de civilizație pe care s-ar afla și de organizarea socială a diferitelor comunități și colectivități umane. Cu alte cuvinte, relația dintre cele trei discipline este una de înglobare, pornind de la cea mai empirică (etnografia), până la cea mai teoretică (antropologia).

Student: De ce se face distincția între cultură populară și cultură savantă?

Profesor: Odată cu apariția scrisului, culturile umane, până atunci unitare, au început să se diferențieze între ele, în sensul că la noua formă de comunicare a avut inițial acces doar un număr restrâns de privilegiați, de obicei din clasele nobile. Cu timpul, ceea ce fusese un rezervor comun de cunoaștere a lumii a început să se

diferențieze, astfel încât claselor inferioare, neliterate și needucate (în sensul că nu aveau acces la educația școlară a nobililor), le-a rămas la dispoziție un mod empiric de cunoaștere a lumii și o destul de mare formalizare, de apelare la tradiție și la transmiterea în special prin viu grai a cunoștințelor pentru a face față provocărilor sociale și ale mediului. Invers, cei din clasele avute au evaluat în alt fel, mai deschise spre cunoaștere, deci spre schimbare, iar cunoștințele lor au început să se transmită din ce în ce mai mult prin scris. Această diferență de transmitere, combinată cu statutul social, a dus la apariția celor două tipuri de culturi și, mult timp, la impresia că între ele nu există nici o legătură. Cu toate acestea, cercetările au scos la iveală faptul că, de fapt, cunoștințele, tradițiile, chiar și diferitele forme de artă au circulat între cele două medii, astfel încât nu se poate vorbi de o separare reală și ireconciliabilă între ele.

Student: De ce se spune că tradiția este în continuă mișcare, din moment ce ea trebuie păstrată neschimbată?

Profesor: Cuvântul „tradiție” vine din latinescul *traditio*, care înseamnă transmitere. Aceasta înseamnă că tradiția este tot ceea ce se transmite. Însă, pentru ca o ființă, un obiect etc. să nu moară, trebuie în mod necesar să se transforme. Dacă acest lucru nu se întâmplă, dispariția sa este foarte aproape, căci numai ceea ce e mort este imuabil. Prin urmare, este evident, din acest punct de vedere, că tot ceea ce numim tradiție a putut să supraviețuiască de-a lungul veacurilor numai pentru că s-a adaptat la mediu, la condițiile de viață ale comunităților, astfel încât să le fie de folos. Tradițiile nu există decât în măsura în care indivizii au simțit nevoia să le transmită, îmbogățite, chiar fără ca ei să-și dea seama, cu propriile lor experiențe de viață. De aceea, a vrea cu tot dinadinsul să păstrăm o tradiție,

să o conservăm, cu alte cuvinte, să o punem în conservă, este una dintre cele mai sigure căi de a o face să dispară.

Student: Din moment ce cultura populară nu este una savantă, de ce se vorbește de științe populare?

Profesor: Faptul că unele comunități au fost lipsite de scriere nu înseamnă că ele nu au aplicat anumite principii, descoperite empiric, pentru a modela natura și pentru a înțelege lumea. Cazul medicinei sau al botanicii populare, de exemplu, este poate cel mai bun pentru a înțelege la ce ne referim. Prin intermediul observațiilor transmise din generație în generație și îmbogățite de fiecare generație, s-a ajuns cu timpul ca societățile tradiționale să dețină cunoștințe botanice de o subtilitate și un rafinament absolut incredibile pentru ochii botaniștilor aparținând culturii savante. De altfel, foarte multe cunoștințe deținute în prezent de botanica clasică sunt tributare empirismului societăților tradiționale.

Student: Dacă folclorul este specific țăranilor, atunci de ce vorbim despre folclor urban?

Profesor: Ideea că folclorul, adică totalitatea creațiilor artistice produse de către societățile tradiționale, ar fi în exclusivitate rural, este cât se poate de falsă și argumente împotriva ei au existat încă de mult. În celebra sa prelegere din 1909, *Folclorul. Cum trebuie înțeles*, Ovid Densusianu afirma deja că există un folclor urban, că nu doar țăranii sunt „producători” anonimi și colectivi de texte cu valențe artistice, ci și orașenii și că acest folclor este absolut necesar să fie studiat. Prin urmare, nu e de mirare că vorbim de folclor urban, care, de altfel, în momentul actual, are o mare vitalitate și nu dă deloc semne de oboseală. Pentru a da numai un exemplu de o astfel de manifestare, ne vom gândi la sărbătoarea Mărțișorului sau la Dragobete, ultima, ce-i drept, resuscitată și extinsă în arii unde nu existase niciodată înainte, dar, cu toate acestea, deja bine intrată în folclorul urban.

Detronarea lui Alexandru Ioan Cuza așa cum a văzut-o I. L. Caragiale

(Urmare din pag. 1)

Observăm că această amalgamare este simetrică Mița Baston vorbește de 11 februarie și I-situează la Ploiești, Leonida vorbește de republică și situează mișcarea la București. Asistăm la un adevărat transfer al ridicolului. Și pentru a culmina seria confuziilor, Leonida „citează” telegrama lui Galibaldi, care se încheie: *Să trăiască Republica! Vivat Prințipatele Unite*. Una exclude pe cealaltă.

Jertfe patriotice, publicată în 1897, și *Boborul* apărută cu un an înainte, formează un diptic. *Boborul* este schița dedicată republicii ploieștene din 1870 și *Jertfe patriotice*, actului de la 11 februarie 1866. Aceeași viziune comică, aceeași coborâre în registrul derizivului, aceeași perspectivă care aruncă ambele evenimente în prăpastia ridicolului.

De la început, parodiind stilul cronicarului evenimentelor, autorul fixează timp și locul acțiunii: *În sfârșit... Mai erau câteva ceasuri până în dimineața de 11 februarie, când trebuia să se dea lovitură. În cazarma lor din Dealul Spirii, tunarii îmbrăcau tunurile în paie, pentru ca, despre ziua, să poată merge în dosul palatului spre a proteja operația conspiratorilor.*

Dacă militarii își făceau datoria, nici civilii nu rămăneau mai prejos. Și, Caragiale înfățișează o întrunire a uneia din secțiunile conspirațiilor, care făcea parte dintr-o vastă urzeală. Totul combinat de răposatul C. A. Rosetti. Întrunirea secției compusă în jumătate din câțiva tineri entuziaști și din vreo trei negustori, *prezidentul un liberal fanatic, care mănca la '48 jimbă exilului în formă de tainuri turcești la Brussa*. Acesta ținu o scurtă cuvântare.

Cuvântare tipică pentru frazeologia liberală a vremii, în care se spune: *până să nu se crape de ziua, poate că vom fi chemați să știm ce mai mare jertfă pe care are dreptul patria s-o ceară de la noi*. Toată scena este acoperită de ridicolul grandilocvenței. Mișcat de cuvintele șefului, un negustor *se sculă în picioare, scoțând din buzunar un pungoci unsuros destul de greu, plin cu mărunțiș*. Merge la masa prezidentului și spune răspicat: *Dacă a venit vremea de jertfă, apoi cât m-ajunge partea, nu mă dau în lături*. Deși prezidentul și tinerii au un moment de dezgust („mitocanul, tot mitocan!”), *cum toți sunt foarte lihniți, înfățișarea pungociului durduțiu îi face să primească darul strigând toți – Ura! Bravo patriot, să trăiască nenea Niță*.

După care începe tocmeala, nenea Niță vrând să știe cât dau și ceilalți. I se răspunde că cei tineri o să-și pună viața în primejdie, pentru că *noi ne punem contra lui Napoleon III, dar când mișcarea era să triumfe: toți la câștig, fiecare cât a pus, impart drept pentru interesele patriei, fiindcă toți sunt patrioți*. Dar nenea Niță cere fitanție. Surpriză! *Cum să ceri hârtie la vreme de revoluție*. Până la urmă se găsește soluția: *conspiratorii semnează chitanța după ce textul a fost citit în gura mare*. Și aici avem o altă similitudine, mai bine zis chiar o identitate de situație cu *Boborul*. Revoluționarii se pregătesc să intre în acțiune... chefuind la un restaurant. După ce scapă de negustor *Toți își dau întâlnire, peste o jumătate de ceas la Roșca, unde trebuiau să bea banii isnafului, așteptând ceasul abdicării lui Cuza*. La Roșca intră unul câte unul foarte veseli și încep să comande

măncare și băutură. Când sfanții isnafului erau pe sfârșite, tunurile, cu roatele îmbrăcate în paie, ajungeau în dosul palatului, în vreme ce, prin față, intrau conspiratorii sus, salutați de garda vânătorilor...

Dar I. L. Caragiale nu se oprește aici, înfățișând fața revoluționarilor care măncau și beau la Roșca, în timp ce la Palat conspiratorii pătrundeau salutați de cei ce trebuiau să-l păzească pe Domnitorul Alexandru Ioan Cuza, ci urmărește destinul lui nenea Niță: *„A fost cuminte nenea Niță când a luat țidula la mână... Pe când, mult mai târziu, în fața Griviței, batalionul de vânători spăla în sânge steagul mânăjit în noaptea de 11 februarie, nenea Niță frunțaș al comerțului român, ca întreprinzător de furajuri și alte, încasa, în virtutea chitanței cu data de 10 februarie '66 partea-i cuvenită după luptele sale pentru răsturnarea tiraniei [...] Astăzi vechiul patriot are un oțel nobiliar în București, un echipaj blazonat și câteva milioane”. Caragiale a aruncat asupra actului de la 11 februarie 1866 nu numai vălul ironiei sale, ci a mers și mai departe. În același ton sarcastic, a legat de acest moment destinul unui profitor parvenit, care păstra încă cu scumpătate bătrâna chitanță, pe care o arăta la toată lumea ca un pergament de nobletă, pentru a proba câte sacrificii a știut el să facă odinioară, în vremuri grele, pentru patrie*.

Din păcate, acest tip de profitor, de pe urma unor evenimente la care n-a participat, a devenit peren în istoria României. Încă o dată Caragiale dovedește că posedă arta de a transforma în permanentă ceea ce pare doar o întâmplare.

Dacă actul de la 11 februarie 1866 este acoperit de ridicol, amintirea lui trăind prin cetățeni turmentați, femei de o moralitate dubioasă ca să nu spunem inexistentă, vantarzi care încurcă totul și devin atotștiutori, profitori potențați care ridică averi pe seama unei țidule semnate de câțiva indivizi hămesiți și dornici de băutură, există – din toată această epocă a istoriei noastre contemporane – o personalitate, care apare în opera lui, luminoasă, pură, pe care „peste cincizeci de ani” o evocă în tonuri de o nobilă frumusețe: amintirea Domnului, care intră în biata lor clasă, îndemnul pe care l-a dat copiilor de a-și asculta învățătorul, venit aici din „părțile românești de dincolo”. Autorul se încununază cu alaiul ploștenilor, care l-au condus pe Domn până la Bărcănești. *Așa entuziasm n-am văzut de atunci și cred că numai odată s-ar mai putea vedea; dar acest odată, sunt prea bătrân ca s-o mai sper apuca... Îmi pare destul de rău de asta, dar nu atât de rău cât dacă n-aș crede că alții, mai târziu ori mai curând, tot o vor apuca*. Atunci, în luna mai 1909, când scria aceste rânduri, unul din cei mai de seamă scriitori ai noștri împlinise, cu puține luni în urmă, cincizeci și șapte de ani. Dacă n-ar fi căzut doborât într-o dimineață, trei ani mai târziu, la vârsta de șizeci de ani, I. L. Caragiale ar fi văzut ziua pe care o aștepta cu atâta ardoare, ziua de 1 decembrie 1918. Ar fi avut atunci aproape 67 de ani! Vsur pe care el n-a mai apucat să-l vadă se împlinise. Amintirea lui Cuza Vodă, Domnul copilăriei și al tineretului sale, îl făcuse să mărturisească aceste gânduri, ce dovedesc nestrămutata sa credință în idealul Unirii, atât de scump românilor.

Accesul inegal la educație cultivă neșanse, pulberă visuri

(Urmare din pag. 1)

De asemenea, sunt scutiți de plata taxei de înscriere pentru admitere și de școlarizare pentru anul I candidații care au obținut premiile I, II, III la olimpiadele naționale, olimpiadele și concursurile internaționale, dacă solicită admiterea la specializări pentru care au obținut premiile respective. Candidații, absolvenții de liceu, care au participat la Olimpiada Națională de Istorie și s-au înscris la Facultatea de Istorie, Muzeologie și Arhivistică, sunt scutiți de plata taxei de înscriere pentru admitere și de plata taxei de școlarizare pentru anul I de studii. În aceeași ipostază fericită se află și candidații, absolvenții de liceu, care au participat la Olimpiada Națională de Limba și Literatura Română și s-au înscris la Facultatea de Limba și Literatura Română, fiind scutiți de plata taxei de înscriere pentru admitere și de plata taxei de școlarizare pentru anul I de studii.

Prin aceste discriminări pozitive și prin multe altele, orice fiu de țăran sau de cadre didactice din mediul rural poate accede în rândul studenților haretști, împlinindu-și visul unei cariere performante.

Se spune că în anul 2000 s-a înregistrat cea mai redusă inegalitate de acces la învățământul superior, cel mai mic decalaj între numărul studenților proveniți din mediul rural și a celor din mediul urban. Astfel, dacă 38 la sută dintre copiii din zona urbană urmau o facultate, numărul celor din zona rurală crescuse la 22 la sută din totalul copiilor de la țară. Circumstanțele care au favorizat acest record vizează proliferarea învățământului la distanță, reducerea la trei ani a primului ciclu de învățământ superior, creșterea economică.

Realitatea, însă, pune în evidență un adevăr trist, și anume faptul că inegalitățile de acces la educație între cele două categorii încă se mențin, inadmisibil; imediat după Revoluție, în anii '90, România a cunoscut cea mai mare diferență între numărul studenților care vin de la țară și numărul celor proveniți de la oraș. Dacă 31 la sută dintre copiii orașeni urmau o universitate, de stat sau privată, dintre copiii de la țară doar cinci la sută ajungeau pe băncile unei facultăți, sârăcia fiind una din cauzele acceptate de toată lumea. De altfel, specialiștii susțin că această scădere de după '90 a numărului de copii de la țară care ajung într-o instituție de învățământ superior își are geneza în sporirea inegalităților dintre rural și urban; Revoluției i-a urmat o sărăcire teribilă a maselor și o polarizare severă a societății, ceea ce a acutizat diferența educațională dintre sate și orașe. Meditațiile, care au proliferat în ultima perioadă, au rămas doar un vis pentru cei mai mulți elevi de la țară, șansa lor de a intra la facultate, în competiția cu cei de la oraș, diminuându-se și ea serios. Și totuși, nu este vorba doar de suportul financiar. Dacă, înainte, facultatea era singura șansă de a reuși în viață a copilului de la țară, acum el beneficiază și de alte mijloace de a răzbi, înfruntând cotloanele inegalității – o mică afacere sau munca în străinătate.

Dar este limpede că decalajele de acces la educație reflectă și modul în care statul gestionează, pe baza unor strategii bine definite, educația, pentru a determina reducerea acestora.

Desigur, această situație este determinată și de faptul că România este singura țară din Europa care nu mai are învățământ obligatoriu de 12 clase. Or, societatea europeană este definită ca fiind o societate a cunoașterii, dar, în condițiile când accesul la educație nu este egal pentru toate categoriile de tineri, n-o să se poată realiza o asemenea performanță.

CLIO

ISTORIA LA ÎNCEPUT DE SECOL XXI: O LECȚIE DE VIAȚĂ ȘI DE EDUCAȚIE

CLIO

Lector univ. dr.
Teodora STĂNESCU-STANCIU

Ce mai înseamnă istoria astăzi?! – mulți se pot întreba și considera chiar că, după cum șoca un titlu destul de recent, că trăim timpurii ale... sfârșitului ei. Însă Istoria nu este nici pe departe aproape de sfârșit. Experimentăm numai noi situații, fenomene, cazuri... Și, totuși, sunt ele cu totul și cu totul noi?!

O scurtă parcurgere a unor considerații, mai vechi sau mai noi, românești sau europene, poate să ne ofere răspunsuri... Și, poate, chiar să atragă adepți pentru o mult așteptată reconsiderare a Istoriei.

Misiunea istoricului este tocmai aceea de a retrezi pasiunea pentru trecut, prin care, apoi, prezentul să prindă alte conotații. „Istoria nu este, nu trebuie să fie o simplă povestire a trecutului. Ea îndeplinește o funcție critică, întrucât e în stare să ofere cititorilor săi resurse ce le îngăduie să se delimiteze de certitudinile spontane sau de imaginile impuse. O carte de istorie, reușită și folositoare este aceea care oferă o mai bună înțelegere nu numai a trecutului, care este obiectul ei, ci și a prezentului.” (Roger Chartier, *Lecturi și cititori în Franța Vechiului Regim*, Editura Meridiane, București, 1997, p. 15)

Vechile metode sunt oare depășite, este nevoie de altele cu totul și cu totul inovatoare pentru a reconstrui trecutul?! O definiție destul de recentă subliniază aspectul transformator impus de secolul XXI: „Istoria, cunoașterea a trecutului uman, își vede astăzi dezvoltarea accelerându-se brutal: multiplicare de urme și lucrări; expansiune în motivații și recurs la științele auxiliare; demitizare și repunere continuă în chestiune a propriilor explicații.” (Jean Baptiste Duroselle, „La connaissance actuelle du passé”, în *Revue des sciences*

morales et politiques, 139, 1, 1984, p.7) Și, totuși, dacă ne aducem aminte cuvintele lui Nicolae Iorga, parcă nimic nu pare atât de depășit: „M-am oprit asupra oricărui eveniment, oricărei situații, oricărei psihologii, ca și cum înțitua oară ar fi fost vorba de dănsule. Am căutat a convorbi cu ele și cu și fără interpret, și astfel socot că nu o dată le-am smuls măcar o parte dintr-o taină pe care, întreagă, n-o vor destăinui nimănui. Chiar dacă m-am oprit la părerea obișnuită, ea s-a înnoit prin aceea că am căutat să aflu ceva nou într-însa.” (N. Iorga, *Generalități cu privire la studiile istorice*, ed. a IV-a, Editura Polirom, Iași, 1999, p. 70)

Însă, și ieri, ca, poate mai ales, astăzi, sentimentele partizane nu au ce căuta în discursul istoric. Același Iorga se declara foarte ferm în această privință: „Dar pentru a scrie istorie n-am nevoie de iubire, nici de ură; îmi trebuiec numai izvoare și minte sănătoasă în atâta măsură, câtă e de nevoie pentru a lumina.” (N. Iorga, *Istoria poporului românesc*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985)

Căci, numai astfel, „putem folosi trecutul în mod rodnic numai atunci când înțelegem că a moșteni înseamnă și a transforma (...). Istoria nu poate niciodată provoca moartea trecutului, căci fiecare acțiune pe care o întreprindem, fiecare plan pe care îl facem implică reevaluarea, revizuirea și recrearea mai mult sau mai puțin conștientă a trecutului.” (David Lowenthal, *Trecutul e o țară străină*, Editura Curtea Veche, București, 2002, p. 451).

Este normal ca „fiecare generație să își refacă istoria, nu pe ruine, ci pe câștigurile generației precedente. Fiecare clipă a prezentului clarifică, sub un alt unghi, trecutul, suscitând reliefuli neprevăzute.” (Henri Irénée Marrou, în Charles Samaran, ed. *L'histoire et ses méthodes*, Edition Gallimard, Paris, 1961, p. IX) Însă lecția istoriei nu trebuie uitată sau nici

măcar diminuată în importanță niciodată!

„Cum generațiunea aceasta poate privi trecutul sub perspectiva sa istorică, scoțând din el prețioase constatări și învățăminte, ca istoric și mai ales ca profesor, nu pot să nu încerc a pune înaintea tinerimii o parte măcar din aceste constatări și învățăminte ce reies în chip firesc din întreaga istorie a României moderne.

România aceasta e opera colectivă și succesivă a câtorva rânduri de buni și luminați patrioți cari, de la 1821 încuace, au adus unii după alții, cu spirit de solidaritate și continuitate, partea lor de contribuție la construcția statului român actual.

Această operă nu este rezultatul întâmplării și al hazardului, ci al patriotismului și înțelepciunii conducătorilor de pe vremuri ai țării cari, fără a pierde vreo dată din vedere năzuințele naționale, au știut să formeze în chip precis, să serieze în chip cuminte și să realizeze în chip concret principiile fundamentale fără de cari nu se putea întemeia și nici asigura viitorului Statului român modern: Unirea, Independența, Dinastia și Constituția. (...) Lată de ce tineretul trebuie să o cunoască [istoria, n.n.] cât mai bine, aplicându-se pentru aceasta cât mai mult la studiul istoriei noastre contemporane. Căci, numai astfel, se va pătrunde că ceea ce a fost acum un secol marea necesitate și actualitate a vieții politice naționale e, sub altă formă bineînțeles, și astăzi: să vegheze dar, cu dragoste și scumpătate, și, dacă va fi nevoie, să așere cu tărie și energie temeiul de astăzi și mâine al Statului român întregit – instituțiile fundamentale pe care l-au așezat marii și fericiiți săi cititori, ca să putem privi cu toată încrederea viitorului patriei și al neamului.” (Al. Lapedatu, „Antecedente istorice ale Independenței române”, în vol. *Universitatea liberă. Războiul Neatârării. 1877-1878*, București, 1927)

Apariții noi în Editura Fundației României de Măine

Introducere în consilierea psihologică

Aflată la V-a ediție, lucrarea *Introducere în consilierea psihologică*, apărută recent la Editura Fundației României de Măine, sub semnătura conf. univ. dr. Matei Georgescu abordează o tematică pe cât de actuală

autorul prefațează fiecare capitol cu un *Rezumat* care deschide drumul către conținut, îl pregătește pe cititor să cunoască din start tematica capitolului, oferind, în esență, ideile, noțiunile pe care urmează să le descrie.

De altfel, transpare din lucrare preocuparea constantă a autorului de a preciza riguros *Conceptele reprezentative*, de a le explica, de a le aborda din cele mai diverse puncte de vedere – din perspectivă istorică, socio-culturală, holistică, existențialistă etc., subsumându-se ideal problematicii tratate.

F o a r t e instructive sunt *Întrebările de verificare*, care ajută studentul să gândească, să se auto-evalueze, încercând să vadă unde este mai vulnerabil și în ce domenii.

În societatea și mediile culturale actuale, supuse unor schimbări bulversante, demersul consilierii psihologice, indiferent de domeniul în care a fost adoptat – educațional și vocational, în care a și debutat, geriatrică, matrimonială, familială sau recuperatoriu –, capătă o deosebită încărcătură emoțională, propunându-și să contribuie la promovarea stării de bine a sănătății clientului, la dezvoltarea personală a acestuia, la prevenirea situațiilor nocive care pot greva asupra stării de bine. De aici și oportunitatea apariției, existenței acestei lucrări care ne apropie fantastic de mult de chintesenta fundamentelor generale ale consilierii psihologice, de cadrul deontologic al acesteia, tehnicile de intervenție ș.a., urmărind susținerea clientului în cunoașterea diferitelor aspecte ale vieții sale cu impact în rezolvarea problemelor pe care le ridică mediul familial, social, profesional. În pofida caracterului ei mai specios, orizontul de interes al cititorilor recomandă această lucrare de la sine ca fiind un instrument valoros în însușirea cunoștințelor privind acest domeniu de către cei ce aspiră la profesia de consilier și a tuturor celor care vor putea avea acces la consiliere, beneficiind de efectele ei terapeutice.

Maria-Adela DAVIDESCU

pe atât de interesantă, adresându-se nu doar studenților, cadrelor didactice, specialiștilor cu preocupări în acest domeniu, ci și unor cercuri largi de cititori, dornici să pătrundă în acest spațiu mai special de comunicare, să înțeleagă realitatea adeseori bulversantă a clientului.

Structurată pe opt capitole distincte – *Domeniul general al consilierii psihologice, Fundamente teoretice ale consilierii, Fundamente psihanalitice ale consilierii, Fundamentele consilierii din abordările de tip afectiv, Abordarea holistică în consiliere, Raportul dintre fundamentele teoretice și personalitatea consilierului, Tehnici fundamentale în consiliere și Elemente de consiliere în situații specifice* – lucrarea reprezintă mai mult decât o simplă introducere în domeniul consilierii psihologice, cum cu modestie a numit-o autorul ei, ci, prin problematica abordată un autentic ghid pentru cei care aspiră la o asemenea profesie.

Preocupat de a conferi lucrării un caracter didactic cât mai pregnant,

BLAGA și ELIADE

Mircea ITU

Lucian Blaga și Mircea Eliade fac parte din aceeași generație prestigioasă a culturii române. Se cunoșteau, erau prieteni, se apreciau reciproc, dar, mai mult decât atât, există numeroase confluente între personalitățile și operele celor doi români.

Afinitățile se explică prin pasiunea amândurora pentru filosofie, religie și literatură, deopotrivă pentru cultura și spiritualitatea română, precum și pentru cele universale. Această pasiune se găsește exprimată în operele lor. De asemenea, atât Lucian Blaga, cât și Mircea Eliade au urmat un anumit stil. Ei au abordat specificul românesc, înzestrându-l cu vocația universalității. Chiar dacă deosebiri există între cei doi scriitori, între ele fiind și predilecția pentru poezie și dramaturgie la Blaga, față de aceea pentru proză scurtă și roman la Eliade, totuși ele nu sunt aspecte de fond.

Lucian Blaga și Mircea Eliade au creat în filosofia culturii și în filosofia religiei, în filosofia românească și în filosofia universală. În filosofie i-a preocupat ideatica mai mult decât limbajul. Lucian Blaga a construit un sistem filosofic original, spre deosebire de Mircea Eliade. Metafizica, ontologia, gnosologia, hermeneutica și estetica au fost disciplinele filosofice care i-au

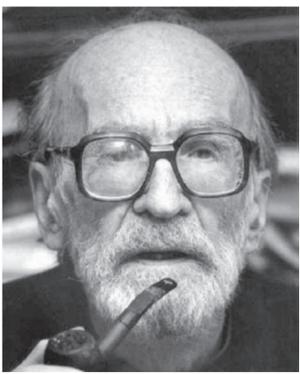
atras pe cei doi, iar, într-o oarecare măsură, logica, axiologia și etica.

Amândoi filosofi români au creat teorii memorabile despre timp și despre spațiu. De pildă, Blaga scrie despre mai

multe tipuri de timp: havuz, cascada, fluviu și le explică semnificațiile, câtă vreme Eliade disociază între timpul sacru, static mitic, cosmic, ciclic, rotund, reversibil, măsurat de ritmurile cosmice și timpul profan, dinamic, linear, ireversibil, măsurat cu ceasul. Eliade insistă asupra spațiului sacru și nevoii de centru în existența umană, iar Blaga interpretează magistral specificul

spațiului mioritic românesc, alternanța deal-vale și impactul acestuia asupra personalității umane și spiritului românesc. Orizontul spațial, accentul axiologic și atitudinea în fața destinului

sunt coordonate esențiale în filosofia lui Blaga.

Nici Blaga, nici Eliade nu cad în falsă înțelegere a istoriei ca istorism, atât de cultivată de unii cîrțurari. În aceeași linie de idei se exprimă despre *boicotul istoriei* (Blaga) și *teroarea istoriei* (Eliade), despre caracterul implacabil al istoriei evenimentale și propun varianta țărănească sau cosmică a existenței

umane. Istoria este văzută în splendoarea ei ca act spiritual, nu ca o sumă de date și informații sau un raport despre stările și evenimentele belicoase din lume.

Atât Lucian Blaga, cât și Mircea Eliade s-au exprimat împotriva reducționismului de orice fel. Ei au criticat în special abordările unilaterale și exterioare ale religiei.

Ținem, totodată, să evidențiem faptul că Lucian Blaga și Mircea Eliade nu au ales nici extrema filosofiei materialist-dialectice, nici pe aceea a teologiei partizane, când au scris despre religie, ci știința religiei (religiologia), calea de mijloc între știință și religie. Amândoi au scris despre baladele populare românești *Miorița* și *Monastirea Argeșului*, au fost fascinați de creștinismul tradițional, țărănesc din România, de creștinismul cosmic. Nu au fost scriitori anticreștini, cum sunt acuzați de necunoscători, ci anticlericali. Au mizat în religie pe mistică, pe experiența sacrală și pe imanența lui Dumnezeu, optând pentru monismul panteist.

Spirite deschise spre cunoașterea și înțelegerea altor culturi și civilizații, amândoi s-au exprimat despre ele convingător în operele lor academice.

În această lume goală pe dinăuntru, care cultivă agresiv subcultura, vă îndemnăm să citiți operele lui Blaga și Eliade pentru a vă proteja de „invazia lăcustelor” și mai ales pentru a vă îmbogăți cultural și spiritual.

La concertul aniversar al FILARMONICII din BUCUREȘTI

UN SINGUR ABSENT NEMOTIVAT

Filarmonica din București, purtând de decenii numele marelui George Enescu, a sărbătorit 140 de ani de existență, printr-un concert aniversar, care a avut loc la Ateneul Român (ce a împlinit, și el, în 2008, 120 de ani de la inaugurare).

Sfidând parcă amenințările crizei economice și financiare mondiale, care a marcat și România, precum și turbulențele ce distorsionau scena politică, concertul aniversar s-a deschis cu lucrarea simfonică *Uvertura Coriolan* de Beethoven, prezentată și în concertul inaugural din 15 decembrie 1868, reluată acum nu întâmplător. O coincidență fericită, ce a sporit valoarea concertului. La fel de reprezentativă pentru a demonstra ce înseamnă un statut de reper al vieții culturale, neafectată de tentațiile experimentului sau ale unui modernism exacerbant, cu orice preț, a fost și opțiunea de a se înscrie în program lucrarea *Poema Română* de George Enescu. Aceasta a fost, de fapt, prima lucrare simfonică interpretată de Filarmonica din București, în anul 1898, chiar sub bagheta compozitorului.

În urmă cu 140 de ani, 54 de membri fondatori semnau actul de naștere al Societății Filarmonice Române, instituție ce și-a înscris pe frontispiciu scopul ei nobil, acela ca

„toți românii ce iubesc arta și frumosul să lucreze pentru ridicarea nivelului intelectual, moral și estetic al națiunii”. Urmărind concertul aniversar al Filarmonicii, ai sentimentul tonic, reconfortant că această instituție culturală poate reprezenta oricând onorabil, competitiv România și pe plan internațional. La edificarea unui asemenea prestigiu au lucrat generații de personalități, precum Eduard Wachmann, George Enescu, Constantin Silvestri, George Georgescu și atâția mulți alții.

Stupoare, însă! Concertul aniversar n-a beneficiat, cum s-ar fi convenit, și de prezența vreunui reprezentant al guvernului. Cu toate că a fost, alături de Casa regală, susținător financiar al transmisiunii de televiziune a concertului. În loja regală a Ateneului Român s-au aflat doar membrii familiei regale. Este drept, în sală erau doi foști președinți ai României, Ion Iliescu și Emil Constantinescu, precum și numeroși membri ai Corpului Diplomatic.

Oare poți să afirmi că te îngrijești de sănătatea culturală a nației, rămânând în afara evenimentelor de anvergură națională ce o marchează atât de frumos, de viguros, prin neparticiparea efectivă la asemenea manifestări de amploare? Este exclus. (A.M.D.)

... din cugetările lui PETRE ȚUȚEA

Andrei KIROLOV

„Fără Dumnezeu omul rămâne un biet animal rațional și vorbitor, care vine de nicăieri și merge spre nicăieri.”

Geniu oral prin excelență și Avvâ (părinte) de tip laic, Petre Țuțea rămâne un reper viu pentru metafizica spațiului românesc. Prietenii săi (Eliade, Cioran s.a.), mărturisesc că Petre Țuțea este singurul din generația interbelică ce a dus mai departe „gena” elocinței „moștenită” de la mentorul lor, Nae Ionescu. Dintre cele mai citite cărți ale cugetătorului, rămâne cartușul intitulat *„322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea”*, cărțile pot fi procurate aproape din orice librărie. Mai mult, cei interesați le pot găsi postate și pe internet sau pot găsi fragmente cu Petre Țuțea chiar și pe Youtube.

Cugetările țuțiene asupra problemelor sociale, politice sau teologice sunt niște aforisme spumoase ce nu vor să expire, precum: «Bergson e mai convins decât Aristotel și zice că democrația e singurul sistem compatibil cu libertatea și demnitatea umană, dar are un viciu incurabil: n-are criterii de selecțiune a valorilor. Deci, democrația e sistemul social în care face fiecare ce vrea și-n care numărul înlocuiește calitatea... Triumful cantității împotriva calității. Bergson a fost acuzat în micul dicționar filosofic al lui Stalin că e fascist. (...) Căruia bărbat nu-i plac femeile? În primul rând le iubesc pentru farmecul lor, și în al doilea rând le iubesc pentru că fac oameni. (...) Eu încerc o experiență: încerc să mă deparitez de filosofie, de pădăchimea metafizicii. Cioran s-a deparizat mai demult, deși face filosofie. Un prieten de-al meu zice: te deparitezai, dar folosești sculele ei. Da, dar dacă mă urc în tren, nu înseamnă că zeul meu e calea ferată. (...) Geniul e relief, noutate, invenție, creare de epocă și stil. Nu e neapărat un înțelept, ci un suprainteligent. Geniile sunt originale, în măsura în care originalitatea e posibilă. În fond, maxima mea a fost aceasta:

Dumnezeu este creator, iar omul imitator. Prin încercarea de a imita mereu Divinitatea, prin proximitatea față de divin, geniul e mai apropiat de cer; dar nu sunt în măsura în care e apropiat sfântul. (...) Întrebat fiind cum înțelege gândirea, în formă pură sau în exemple, Nae Ionescu a răspuns: exemplele au fost lăsate de Dumnezeu pe pământ pentru ca ideile să fie sesizate senzorial și de proști. (...) Nu e om, Kant. N-a reușit să fie om cu toată stabilitatea lui. Iar badea Gheorghe, care se sincronizează cu clopotele de la biserică, e laureat al premiului Nobel pe lângă Kant. (...) Limba română are virtuți complete, adică poate fi vehicul a tot ce se întâmplă spiritual în om. E foarte greu de mănuit. Prin ea poți deveni vultur sau cîntăreț de strană. Limba română are toate premisele valorice pentru a deveni o limbă universală, dar nu știu dacă e posibil acest marș istoric. Dacă am fi fost un popor cuceritor... Noi, românii, nu punctăm universalitatea nicăieri. Și asta ne face sceptici. Ceea ce ne lipsește este îndrăzneala. (...) Mă întreba Marin Preda cum era cu macedoromânii și i-am zis: domnule Preda, macedoromânii nu sînt români, sunt super-români, români absoluți. Atît de năpăstuiți și goiți, au instinct național de fieră bătută. Iar eu și dumneata pe lângă ei, avem forță domestică de rate. Măcăm. Am stat cu macedoromânii în temniță. Îi băteau până îi omorau, dar nu declarau nimic. Au o bărbăție perfectă. (...) Moartea mă determindă să fiu esențial. M-a impresionat foarte mult sunetul pământului căzând pe coșciugul lui Nae Ionescu. (...) Cine slujește lui Cronos este obsedat de imaginea cimitirului. (...) Trei ore am vorbit atunci în curtea închisorii, de Platon și despre Hristos. Zice colonelul: Vă rug să scrieți ce-ați vorbit, ca nu cumva ministrul de interne Drăghici să

spună că sunt solidar cu dumneavoastră. – Domnule colonel, cum să fim noi solidari? Eu tocmai d-aia am venit aici, că nu sîntem solidarii unii cu alții... (...) I-am spus eu părintelui Stăniloae că nu mă consider un Socrate. Dar cum vă socotiți? Popă, zic. Și unde aveți parohia? – N-am parohie, dar spovedesc pe undă pot. (...) A fost întrebare un țaran, în închisoare: ce înțelegeți din tot ce spune Petre Țuțea! Zice: nu înțeleg nimic, dar e o grozăvie! (...) Nu mă interesează trecutul. De câte ori mă întreabă cineva când m-am născut, spun că într-unul din anii trecuți. (...) Definiția mea este: Petre Țuțea, românul. Am apărut interesele României în mod eroic, nu diplomatic. Prin iubire și suferință. Și convingerea mea este că suferința rămâne totuși cea mai mare dovadă a dragostei lui Dumnezeu.»

Cine este Petre Țuțea?

Petre Țuțea (6.10.1902-3.12.1991) a fost un eseist, filosof, economist, om politic. Născut în familia unui preot, a studiat la Liceul „Neogoe Basarab” din Câmpulung-Muscel și la Liceul „George Barițiu” din Cluj. A urmat Facultatea de Drept la Universitatea din Cluj, ajungând doctor în Drept administrativ, „Magna cum laude” (1929). În anul 1932, fondează revista „Stînga: linia generală a vremii”, unde semnează cu pseudonimul Petre Boteanu. La ziar colaborează Sorin Pavel și Petre Pandrea, autorii *Manifestului Crimului Alb* („Gândirea”, VIII, nr. 8-9, 1928), precum și Traian Herseni, Petru Comarnescu, Mihai D. Ralea. În 1933, este referent în Ministerul Comerțului și Industriei, instituție care în 1936 își va schimba numele. Între anii 1933-1934, a fost atașat la Legația Economică Română din Berlin, unde se întâlnește cu Nae Ionescu. În 1935, a publicat *Manifestul revoluției naționale*, împreună cu Sorin Pavel, Ioan Crăciunel,

Gheorghe Tite, Nicolae Tatu și Petre Ercuță. Între anii 1936-1939, a fost șef de secție în Ministerul Economiei Naționale, Biroul de publicații economice și propagandă. În 1940 a fost șef de secție în Ministerul Comerțului Exterior. Colaborează la diverse publicații, în special la „Cuvântul”, condus de Nae Ionescu, unde publică numeroase articole, studii de economie și politică. Printre ceilalți colaboratori ai ziarului se aflau Constantin Noica, Mircea Eliade, Radu Gyr, Gheorghe Racoveanu, Mircea Vulcănescu și mulți alți intelectuali ce făceau parte din generația anilor 1930. Între 1940-1944, a fost șef de secție în Ministerul Războiului, iar între anii 1944-1948, a fost director de studii în Ministerul Economiei Naționale. Este arestat de către autoritățile comuniste impuse de sovietici și anchetat fără condamnare timp de 5 ani (1948-1953), apoi este arestat din nou pe 22 decembrie 1956 sub acuzația de uneltire contra ordinii sociale. Este condamnat la 10 ani închisoare în 1957, apoi i se întindează un nou proces în 1959 și este condamnat la 18 ani muncă silnică, din care a executat opt ani (1956-1964) în diverse penitenciare, mai ales la Aiud.

După ce a fost eliberat în timpul amnistiei din 1964, cu sănătatea zdruncinată în urma torturilor din închisoare, Țuțea s-a aflat sub observația permanentă a securității comuniste. Numeroasele descinderi la locuința sa modestă au dus la confiscarea a numeroase manuscrise, studii și materiale, printre care o copie a proiectului *Prometeu*.

Către sfârșitul vieții a început o *Antropologie creștină* concepută schematic în șase capitole: 1. Problemele sau Cartea întrebărilor; 2. Sistemele sau Cartea întrebărilor logice, autonom-matematic, paralele cu întrebările ontice; 3. Stilurile sau Cartea unităților culturale-istorice și a modalităților estetice ale artelor, sau Omul estetic; 4. Științele sau Disciplinele spiritului omenesc; 6. Dogmele sau Situaerea spiritului în imperiul certitudinii. Petre Țuțea a fost supranumit un Socrate român datorită preocupărilor filosofice și rolului educativ pe care l-a asumat prin exemplul său personal în orice circumstanțe, chiar și în închisoare. Din cauza persecuției, a publicat foarte puțin înainte de 1989, însă imediat după prăbușirea regimului comunist scrierile și interviurile sale au început să fie difuzate prin toate mediile.

PRO DOMO

LEGIslaȚIE DE LA ADAM ȘI EVA

Puterea legislativă și puterea executivă nu au scăpat de sindromul paternalist. Ele, puterile, simt nevoia să se protejeze, să se îndrume, să ne sufocă cu... indicații!

Altfel, de ce oare ar fi nevoie de zeci, sute de tone de hârtii, de legi la ordonanțe, ordonanțe la hotărâri, ordine la ordonanțe, norme metodologice la ordonanțe, ordine, hotărâri, legi...

Doar dacă ne considerăm incapabili să înțelegem și să punem în aplicare prețioasele domniilor lor legiferări. La noi, legea, în loc să ne ajute să ne mișcăm mai repede și mai bine, se întinde ca o liană parșivă, ba chiar carnivoră, ce ne pune bețe-n roate.

Observații, am spus că ne considerăm incapabili, handicapați, nu persoane cu nevoi speciale. (Dacă mă gândesc bine, nici măcar persoane cu nevoi...). Handicapați sunt și demnitarii, și ei se confruntă cu handicapul nostru, cel al rătăcirii în noian de documente. Sunt foarte curioasă dacă există cineva care să știe clar, într-un domeniu, câte sunt legile în vigoare, câte au fost abrogate...

Demnitarii noștri – la fiecare ciclu electoral cred că realitatea se naște odată cu alegerea lor. Își imaginează că sunt Adam și Eva în grădina Edenului și se pregătesc să muște din măr.

Și mușcă. Pentru ei, verbal a ști, a cunoaște, nu are decât prezent și, eventual, viitor. Ceea ce au făcut predecesorii nu există. Sunt perfecționiști. „Îndreaptă” până la exasperare, conduși de comandamente politice. „Adaptează” legile românești la legislația occidentală, chipurile, de fapt calchiază fără să țină seama de tradițiile noastre, de realitatea noastră, de instituțiile românești. Vrem să fim cu tot dinadinsul copiii (nerușinate) ale unor societăți cu alte dimensiuni morale, sociale, economice. De multe ori mă gândesc (cu amărăciune) că semănăm cu o fată descultă, needucată și cam tâfnoasă, care fiind invitată la balul domnilor, se încapățânează să meargă în conduri cu tocuri înalte, stărnind milă și ilaritate. Sau, am imaginea unei tinere puse

să gătească după rețeta unei bucătărese de la Ritz, având la îndemână apă, sare, o lampă cu gaz, și un vas de lut.

Stăm permanent la startul unei curse cu obstacole. Dar, în loc să examinăm piedica, și să o depășim, noi încercăm să ocolim nimerind peste alte hopuri, intrând într-un labirint din care nici folosind firul Ariadnei nu mai putem ieși. Din când în când (din patru în patru ani) „cineva” ne amăgește cu „luminița de la capătul tunelului”, ca imediat să ni „se tragă basca pe ochi” și să orbecăm lovindu-ne cu capul de pereți. O democrație lăbărtată, cu un hățis legislativ, ce conduce la haos, reclamă – este demonstrat – un regim forte, Doamne-fereste! o dictatură, în care legile sunt puține, clare și ferme, sau nu sunt deloc. Oare de ce regimul nostru democratic nu ar putea să se bazeze pe o legislație clară, fermă și mai puțin stufoasă?!

Simplu, pentru că suntem considerați handicapați.

Nu avem decât un singur mod de a demonstra că nu este așa: la vot. Avem însă ce alege?

Din acest colț de pagină, vă declar punctul meu de vedere – de elector și de contribuabil: vom intra în normalitate socio-economică și politică doar atunci când vom avea LEGI mai puține, mai clare, mai ferme, neînsoțite de ordine, norme, metodologii. Adică în momentul când vom fi considerați oameni eliberați de handicap, normali, capabili de acțiune cu bună credință și bună intenție, atunci când legea nu va mai fi o poartă în fața căreia se opresc proștii, pe sub care trec șmecherii și pe care o sar „puternicii”. Atunci când legea va reglementa, va înlesni acțiunea, și nu va fi aproape exclusiv purtătoare de taxe, impozite, fonduri, dări de orice fel, când legea va da, nu va lua, când va permite construcția, dezvoltarea, iar nu stagnarea, demolarea.

Mioara IORDACHE

Cărți din biblioteca Universității Spiru Haret

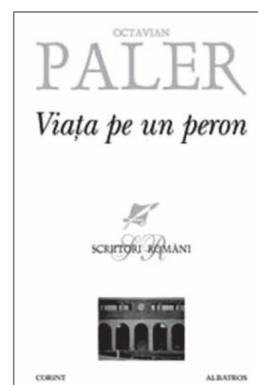
„VIAȚA PE UN PERON”

Marius ION

Romanul-parabolă, semnat de regretatul Octavian Paler, este un dialog viu cu cititorul despre problema răului și a salvării omului din teroarea unei societăți premeditat imbolnăvite. *Viața pe un peron*, în dimensiunea sa istorică, este un roman al confesiunii, angajării și dezbaterii morale, cu interogații cutremurătoare formulate și definitive pentru omul în căutarea chipului său primordial, pierdut undeva în mit. Scriitorul își dezvoltă kafkian labirintul-poveste pe o arie restrânsă a intrigii, și anume lumea redusă la esență, în cele două ipostaze ale speciei, bărbat și femeie. Aceștia, din urmă, se întâlnesc într-o gară părăsită, uitată de lume, flancată de o mlaștină și un deșert. Iată, noul eden în care sunt plasați cei doi protagoniști alături de propriile amintiri chinuitoare.

Astfel, autorul răstoarnă perspectiva, „reconstituind” mitul de unde privește dintr-însul lumea în ansamblul și deriva ei. *Viața profesorului*, *el și viața Eleonorei*, *ea* nu sunt divulgate de către narator, ci ne sunt comunicate din confesiunile, spaimelor și crizele lor. Așadar, personajele metamorfозate sunt prisme prin care întrezărim existența frământată din idei pure, în sensul platonician al noțiunii. Ideile nu sunt imortalizate la modul simplist, rău sau bine, ci irump într-un tumult de silogisme și sofisme, confesiuni

dureroase, depoziții sumbre și pledoarii admirabile în care problematica omului este dezbătută, pe viață și moarte, și totodată asumată. Profesorul de patruzeci și unu de ani, care, printr-o luptă sfâșietoare cu sine însuși, a renunțat la o serie de pasiuni devoratoare precum: contemplarea mării, mersul pe bicicletă, muzica, șahul, religia, poezia, filosofia, istoria, cariera de judecător și, nu în ultimul rând, viața de pustnic, nu se poate stăpâni să înceneze, cu sau fără auditoriu, procese organizate cu scrupulozitate elaborării tuturor etapelor. Pledoariile scrise sau orale, rechizitoriul, strategia apărării și a acuzării oferă romanului, culoare, dinamism și o tensiune palpabilă ce se dau între părțile implicate. *Revoluția Franceză* și numele lui Robespierre sunt un leitmotiv ce-l urmărește pe prozator pe parcursul epopeei îl conduce la concluzia că totul e aici, în istorie, o zădărnice și că nu se rezolvă nimic, ci totul se amână până la neant. Mai mult, în urma acestor frământări autentice, scriitorul realizează că ideile morale de sorginte platonică precum Dreptatea și Binele sunt intangibile în stare pură. Așadar, autorul se ferește de sentințe sau de adevăruri absolute și nu creditează ideea unei brute totale, nici sfântul, nici supraomul, ci se rezumă la omul obișnuit cu umbrele și luminile lui sau mai bine zis, acesta, pariază pe

fîrea lucrurilor. Eroii romanului suntem noi reduși la esența lui *el și ea*, exemplare firești ale speciei.

Dincolo de problematica ce descinde din arhetip, romanul scris în 1981 de Octavian Paler, poate fi citit și ca un document, dar și ca protest „bine temperat”, la vremea aceea; (precum „Luntrea lui Caron” a lui Lucian Blaga, roman ce semnala degradarea societății în zorii totalitarismului). *El și ea* sau prin extensie *noi* sunt niște eterni fugari de *ei*, împlânzitorii de cobre și dresorii de câini ce împânzesc răspântiile orașelor cu „epidemia de frică” și „religia urii”. Telefoanele sistematice pe care le primește Eleonora, cu câini lătrând la celălalt capăt al firului, sau frica pe care împlânzitorii de cobre o insulfă în jurul profesorului îi fac pe aceștia să evadeze urgent din această societate. „Limantul” improvizat se află undeva,

departe pe peronul unei gări dărăpănate și părăsite, la care nici trenurile, nici privirile dresorilor nu mai ajung.

Cu toate acestea, ei simt că nu se poate fugi cu adevărat din spațiul și timpul istoric dat. Dresorii de cobre amănunț și acest ultim țărâm care este gara. Așadar, ei înțeleg că rezistența și curajul omului se probează sub presiunea Istoriei, iar refugiul în groță nu este unul nevinovat, căci victima devine un complice moral cu tortionarul. „Din păcate, grolele nu sunt de partea celor înfricoșați. Au fost totdeauna de partea celor care înfricoșează. Un om care se retrage într-o groță renunță să mai audă și să se facă auzit. Nu mai vrea decât să nu se expună. Și trădând o parte a menirii lui, va sfârși prin a o pierde și pe cea pe care vrea s-o apere... La urma urmei, cu ce ne-am putea lăuda cei care am fugit de lângă eașofod într-o groță? N-am vrut să sporm răul cu mâinile noastre, dar n-am știut sau n-am îndrăznit să facem nimic pentru micșorarea lui, uitând că există situații când e greu să fii în același timp discret și nevinovat. (...) În anumite circumstanțe, există ceva mai rău decât să-ți fie frică; să cauți în această frică un loc cât mai confortabil. Dacă singurul merit al unui om este acela de a fi supraviețuit, el nu mai are dreptul să se creadă inocent. Orice grădă are uneori partea ei de vină. Orice singurătate are câteva picături de sânge pe mâini.”

Viața pe un peron, rămâne fără echivoc, una dintre cele mai reprezentative opere ale literaturii noastre postbelice.

REFLECȚIILE TÂNĂRULUI MIRCEA ELIADE DESPRE SEMNIFICAȚIA ORTODOXIEI

Aura Al. CONSTANTINESCU-CAZACU

„Înarmat până în dinți cu o erudiție impresionantă, complezent predominant de istoria religiilor, culturilor și misterele (...), înzestrat cu memorie, putere de asimilație, suplete, abilitate, îndrăzneală, expresivitate stilistică, face față superior în rolul de înregistrator de tendințe și de șef de coloană al tineretului de spiritualitate mistică și ortodoxă.” (Șerban Cioculescu, *Un „Itinerariu spiritual”*, în „Viața literară”, an III, nr. 86, sâmbătă, 26 mai 1928, p. 1 și p. 3, cf. *Addenda*, în Mircea Eliade, *Profetism românesc*, vol. 1, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, p. 65).

Acesta este portretul creionat de criticul și viitorul istoric al literaturii Șerban Cioculescu tânărului, de numai 20 de ani, Mircea Eliade (1907-1986), care se făcuse deja cunoscut în țară prin eseistica și publicistica sa, în primul rând prin publicarea în coloanele celebrului cotidian al vremii, „Cuvântul”, a două cicluri de foiletoane: „Itinerariu spiritual” (1927) și „Scrisori către un provincial”, care au apărut cu intermitențe între 1927-1928 și 1932-1933.

Această serie de articole a declanșat în epocă o polemică de proporții în jurul ideii de conștiință de sine a noii generații la care făcea apel, într-un mod profetic, tânărul și exuberantul Mircea Eliade. Ulterior se va fi dovedit că avea dreptate. Camil Petrescu, George Călinescu, Petru Comănescu, Șerban Cioculescu, Alexandru Ciorănescu, Mihail Sebastian, Alexandru Elian, Mircea Vulcănescu, Petre Țuța, Constantin Noica, Emil Cioran și însuși Mircea Eliade, ca unul dintre liderii acestei noi generații afirmate imediat și după Primul Război Mondial, și-au adus, prin operele lor, o contribuție fundamentală la afirmarea spiritualității românești, într-o epocă ce făcea imperios necesară consolidarea valorilor culturale în noua Românie Mare.

După cum avea să mărturisească el însuși, mult mai târziu, referindu-se la „Itinerariul spiritual”, Mircea Eliade considera pe atunci că este de datoria tinerei generații de după război să-și cristaliceze propriul ei ideal după ce, idealul generațiilor anterioare, acela al Marii Întregiri, se realizase. (Mircea Eliade, *Itinerariu spiritual: „Tânără generație”*, în „Cuvântul în exil”, nr. 40-41, septembrie-octombrie, 1965, p. 1 și 4, în Mircea Eliade, *Profetism românesc*, vol. 1, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, p. 16).

Criza în care intrase lumea occidentală după Marele Război îi dovedea lui Eliade că ideologia generației războiului nu mai era valabilă: „Mitul progresului infinit, credința în rolul decisiv al științei și industriei, care trebuiau să instauraze pacea universală și justiția socială, primatul raționalismului și prestigii agnosticisimului – toate acestea se spulberaseră pe câmpurile de luptă.” (*Idem*, pp. 10-11).

Iraționalismul, care declanșase războiul, pătrunsesse și în viața spirituală și culturală occidentală prin reabilitarea experiențelor religioase, dar și prin creșterea interesului pentru un număr impresionant de pseudospiritualități (teozofia, antoposofia) și chiar de gnoze orientale (neobudhismul, neoconfucianismul, zoroastrismul etc.).

Pe acest fundal, și urând structural diletanțismul, pe care-l considera semn al provincialismului, Mircea Eliade avea să se adâncească în studiul sistematic și profund al doctrinelor și ideilor religioase realizând, de-a lungul întregii sale vieți, propriul său itinerar spiritual. La 20 de ani, viitorul savant recunoștea că de-abia se descătușase de consecințele scientisimului și ale agnosticisimului specifice adolescenților, el însuși fiind o fire curioasă, iscoditoare și, de aceea, destul de îndepărtat de esența creștinismului răsăritean, ca și de tradițiile religioase românești.

Cu toate acestea, neavând niciun fel de experiență ortodoxă, începe să fie atras de această formă de spiritualitate: „Ortodoxia mi se părea prețioasă pentru români pentru că era acolo, și era acolo de mult, făcând parte din istoria și cultura românească. Personal, deși mă simțeam atras de această tradiție, nu o trăiam” (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 12), avea să recunoască, mult mai târziu, Eliade.

Cu o sinceritate cu numai spiritele tinere pot avea, Eliade își expune, în articolul dedicat ortodoxiei (1927), opinia sa cu privire la această doctrină (Mircea Eliade, *Itinerariu spiritual*, cap. XI – *Ortodoxia*, în „Profetism românesc”, vol. 1, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, pp. 58-67). Teza sa principală era aceea că nu te

naști, ci devii ortodox. Spre deosebire de cei din Vest, care „se nasc în catolicism”, „răsăritenii ajung la ortodoxie”. Aceasta deoarece adevărata ortodoxie presupune o anumită stare de spirit, la care se ajunge doar printr-o serie întreagă de experiențe sufletești, care asigură un anumit echilibru al conștiinței. Evident, această concepție

MIRCEA ELIADE

na era împărtășită de mulți dintre contemporanii săi, precum Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu sau Paul Sterian, care nu înțelegeau cum te poți converti la ortodoxie din moment ce ești român, adică să aperi la ceva ce deja ești prin naștere.

Întrebat fiind de către însuși Eliade ce crede despre finalul *Itinerariului său spiritual*, Nae Ionescu i-a replicat, clar, că se înșela:

„Eu cred tocmai dimpotrivă: că poți deveni catolic sau protestant, dar că, dacă ești român, te naști ortodox. Ortodoxia e un mod firesc de a fi în Lume, pe care-l ai sau nu-l ai, dar pe

NAE IONESCU

care anevoie ți-l poți construi.” (Mircea Eliade, *Itinerariu spiritual „Noua generație”*, în „Cuvântul în exil”, nr. 40-41, septembrie-octombrie, 1965, p. 1 și 4, cf. *Profetism românesc*, vol. 1, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, p. 12).

Pentru Eliade, însă, ortodoxia reprezenta, pe atunci, miezul creștinismului autentic la care nu se putea ajunge decât la capătul unui șir de experiențe de natură existențială pe care le intuia ca un întortocheat drum inițiativ. El considera că, fiind confrunțați cu

propria dramă existențială, nu facem decât „să alunecăm în gol, și sfârșim roși de disperare, chinuți de o problematică filosofică greșit pusă, sau oprindu-ne pe poziții sceptice (...)” (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 58).

Acest sentiment tragic al existenței poate fi îndepărtat doar prin creștinism, dar numai de către cei ce obișnuiesc să reflecteze la ceea ce li se întâmplă, adică „acele conștiințe care trăiesc efectiv o viață sufletească.” Eliade se

spre transcendență, desprinzând conștiințele autentice, cele care reflectează la existență, de sentimentul tragic al acesteia. Tocmai de aceea se apreciază că „viața creștină înseamnă siguranța valorii sufletești și a permanenței acestei valori. Așadar, optimism, încredere, drum drept, rodnicie.” (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 59).

Revenind la teza sa potrivit căreia nu te naști, ci devii ortodox, Eliade se îndoaia că, în epoca noastră, calea spre ortodoxie este deschisă oricui, așa cum se întâmpla în primele secole ale erei creștine, ci doar celor care sunt împovărați „de neliniști și experiențe lăuntrice”, adică „acei care au gustat sensul metafizic al vieții” (Mircea Eliade, *Itinerariu spiritual*, cap. XI – *Ortodoxia*, în „Profetism românesc”, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, p. 59).

Ca să poți prețui cu adevărat credința este, așadar, necesară o experiență anterioară lumescă, „păgână”, ar spune tânărul Eliade, ca o adevărată „preumblare prin lume”, pentru a te reîntoarce, până la urmă, la origini, după ce ești sigur că acea comoară mult căutată și dorită nu este ascunsă nicăieri altundeva, ci se află tot la tine, dar încă nu erai pregătit să o vezi.

Tinerei generații îi era merit acest drum către ortodoxie, dar, deocamdată, se afla într-o „frumoasă căutare”. Chiar dacă teologii ortodocși, nu doar filosofii vremii sale, contestau acest fel original de raportare la ortodoxie, Eliade nu era adeptul unei credințe superficiale, cumva exterioare, din moment ce este doar „primă” de la preoți și nu obținută prin efortul individual al căutării, de fapt al convingerii personale în urma experiențelor proprii de viață. „Noi voim un creștinism efectiv – adică rezultatul unei experiențe, proaspăt, greu de sensuri, cald de viață, strălucitor de daruri. Care să ne prefacă, să ne facă din oameni – oameni ai lui Dumnezeu, adică suflete în trupuri, suflete ce caută să asimileze și să răspândească valori Dumnezeiești în lumea valorilor bestiale sau, rareori, a valorilor omenești.” (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 59).

Profesorul său, Nae Ionescu, considera că „orice experiență echivalează cu un naufragiu, așa că dorința de a te reîntoarce la liman e aproape o fatalitate”, făcând aluzie la ideea lui Eliade cu privire la convertirea la ortodoxie, care îi sugera un liman la care spera să se reîntoarcă după o serie de experiențe pe mare. „Dar la liman nu te întorci de bunăvoie, ci numai când scapi dintr-un naufragiu – sau ca să eviți un naufragiu”, credea Nae Ionescu. (*Idem*, pp. 12-13).

Iată, așadar, două modalități diferite de a se raporta la ortodoxie: cea clasică, în care credința acționează ca un dat, ca ceva inevitabil, și cea eliadescă (dar cu unele influențe neoprotestante și de mistică orientală), în care se ajunge (sau nu) la credință prin libera alegere, printr-o decizie personală fundamentală, rezultat al capacității fiecăruia de a analiza și înțelege relația dintre transcendent și lumea materială.

Aceste două modalități atât de diferite de înțelegere a ortodoxismului se datorau, probabil, nu numai deosebirilor în privința experienței de viață și diferențelor de vârstă, ci și viziunii propriu-zise asupra vieții, fataliste a profesorului Nae Ionescu și mult mai optimiste a studentului Eliade. Acestuia din urmă, Nae Ionescu îi reproșează: „pentru dumneata, existența înseamnă, în primul rând, o serie de aventuri spirituale.” (*Ibidem*).

Cu exuberanță, Eliade continuă însă să creadă că ortodoxia nu trebuie înțeleasă ca o renunțare la o parte din viață. Nu toți credincioșii devin automat asceți. Ei pot la fel de bine să rămână niște păcătoși. Important este doar faptul că viziunea lor asupra vieții a fost schimbată:

„Experiența religioasă, dragostea către Christ – rămâne aceeași. Ea le va putea transfigura viața făcând-o mai rodnică”, strălucitoare, „exaltând-o” sau, din contră, îi va determina să renunțe la viață, adică să se retragă din lume, adoptând calea isihastă. Această a doua manifestare a iluminării prin credință – calea renunțării – aparține doar „personalităților autentice și crunt încercate în lume.” (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 60).

Abordată din perspectivă pur fenomenologică, viziunea lui Eliade cu privire la atitudinea față de ortodoxie corespunde, în linii generale, unei realități cunoscute și astăzi. De cele mai multe ori, credința, respectiv iubirea de Dumnezeu, ca sentiment fundamental pur personal, se pare că se adâncește și crește odată cu vârsta, devine mult mai profundă, pe măsura tragismului experiențelor noastre subiective.

Pentru naturile „fericite”, suferința adâncește credința, apropiindu-le tot mai mult de Dumnezeu și îmbogățindu-le astfel spiritual: „nu se poate ca un suflet de elită să nu ajungă la creștinism, când va fi încercat de experiențe.” (*Idem*, p. 62).

Recursul la creștinism nu trebuie nici pe departe înțeles ca un refugiu sau ca o renunțare la luptă, ci „ca o iluminare lăuntrică, împlinită necesar de funcționarea conștiinței pe toate planurile.” (*Ibidem*).

Valoarea experienței creștine constă, așadar, în viziunea tânărului Eliade, în această iluminare a sufletului la care se ajunge, dar nu prin credință oarbă, imitativă și lipsită de conținut reflectoriv, ci printr-un demers personal statornic și laborios, prin care credința se adâncește pas cu pas. Ea nu este ferită de toate răătăcirile și ispitele lumii acesteia. Nu îngrădește libertatea de alegere; din contră: „conflictul dintre creștinismul și păgânismul actualizat zi de zi – e însăși izvorul personalității noastre.” (*Ibidem*).

Se degajă astfel marea deschidere spirituală pe care-o oferă creștinismul ortodox care nu angajează definitiv și nu barează niciun fel de posibilă alternativă, nu „mutilează” personalitatea, ci o clădește mult mai puternic și o înfrumusețează. Să fie oare aici o aluzie, prin antiteză, la fanatismul religios la care pot conduce unele religii și care a făcut deja prea multe victime?

Una dintre caracteristicile recunoscute ale ortodoxismului este *toleranța* care provine și din prețuirea pe care acesta o acordă vieții. Aceasta nu se datorează nici traiului îmbelșugat,

p. 1 și 2, cf. Mircea Eliade, „Profetism românesc”, Addenda, Editura Roza Vânturilor, București, 1990, p. 71).

De altfel, Eliade considera personalitatea o condiție *sine qua non* a creației, fiind de aceea și singurul rost al unei vieți împlinite. Această poziție elitistă, la care n-a renunțat niciodată, i-a atras, de asemenea, numeroase critici de pe pozițiile unui populism pe care îl discredita.

În esență, tânărul Eliade sintetiza: „Socotesc ortodoxia acel sens subtil al omului și vieții la care se ajunge fie pe calea mistică (experiență individuală), fie pe calea etică (...); fie prin contact cu Dumnezeu, fie prin contact cu umanitatea” (*Idem*, p. 72). El era convins că generația sa va ajunge la ortodoxie, indiferent de calea aleasă. Important era să ajungă. Aceasta deoarece conducea la rezolvarea antagonismului dintre spirit și materie, conferind, totodată, creștinismului sensul său spiritual „cel mai real și mai fecund” (*Ibidem*).

Atenția deosebită pe care Eliade a dat-o în acei ani, '27-'30, ortodoxiei provine și din disponibilitatea acesteia către noi universuri spirituale, de meditație, de cunoaștere și de comunicare culturală atât de necesare tinerei generații din care făcea parte și Eliade.

Această generație, mai curând sau mai târziu ortodoxă, va realiza unitatea conștiințelor, un mediu cultural și valori spirituale autentice de care avea atâtă nevoie noua Românie întregită.

Cu sinceritate, Eliade mărturisese atunci că se află în căutarea ortodoxiei, că încă nu ajunsese un adevărat ortodox: „Dar știu că vom ajunge. Nu ne e teamă să greșim, pășind alături de drum. Pentru că știm că există un drum drept, care ne e merit.” (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 59).

Se pare că n-a greșit prea mult, anticipându-și menirea.

Nu știm dacă Eliade a ajuns, până la urmă, la acea stare de grație, la starea spirituală de ideală ortodoxie, despre care vorbea cu atâtă franchețe în anii tinereții, deoarece, odată cu trecerea vremii, a devenit extrem de rezervat și de discret în legătură cu trăirile sale subiective, personale pe această temă. Condiția sa de savant, de autoritate în domeniul istoriei religiilor îi impunea, probabil, această atitudine. Dar cu siguranță știm că, prin opera sa monumentală (publicistică, beletristică, eseistică, științifică etc.) el și-a atins menirea, contribuind din plin la îmbogățirea culturii umanității.

Când, cincizeci de ani mai târziu, a acceptat să dea o suită de interviuri unui mare admirator al său, jurnalistul francez Claude-Henri Roquet, și întrebat fiind de unde a avut atâtă putere pentru a-și realiza opera, Eliade a răspuns simplu: „Destinul”. Aceasta a fost, de fapt, o întrebare pregătitoare pentru cea despre divinitate. Dar, de data aceasta, n-a mai răspuns *omul* Eliade, ci *savantul* Eliade:

„Unele întrebări sunt într-adevăr de o importanță atât de mare pentru însăși existența mea și pentru căutarea mea este preocupat de ele, încât n-aș putea să le elucidez în mod convenabil într-o conversație. Despre problema divinului, care este centrală, vreau să mă feresc să vorbesc cu ușurință. Dar spun că, într-o zi, o voi trata într-un mod cu totul personal și coerent, în scris.” (Mircea Eliade, *Încercarea labirintului*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1990, p. 159).

Între tânărul Eliade și savantul aflat la apogeul carierei sale se scursese o viață. Din exuberant, Eliade a devenit, între timp, proverbial prin reticența cu privire la aspectele mult prea personale ale existenței sale, extrem de discret în legătură cu propriile sale convingeri de natură mistică sau religioasă, preferând să nu răspundă întrebărilor pe această temă. Considerăm, însă, că această tăcere autoimpusă nu izvora doar din calitatea sa de om de știință, de cercetător obiectiv, care nu dorește ca teoriile sale să fie influențate de elemente pur subiective sau să fie receptate greșit de către public. Mai degrabă, poate fi vorba despre o deosebit de mare și reală modestie, cum numai spiritele enciclopedice pot avea și care-l oprea de a se considera un maestru spiritual sau un guru. După cum el însuși mărturisise în finalul *Încercării labirintului*: „Nu mă simt nici măcar un ghid, doar un tovarăș de drum, un însoțitor puțin mai avansat (...)” (*Idem*, pp. 150-160).

Cel care n-a încetat vreodată să considere că viața este o simbioză a *sacralului* și a *profanului* prefera să-și justifice tăcerea din anii maturității, în privința propriilor credințe, într-o notă caracteristică de mister: „Eu știu foarte bine ce cred, dar aceasta nu se poate spune în câteva fraze.” (*Idem*, p. 160).

ȘERBAN CIOCULESCU

Programele Televiziunii România de Măine și RRM Student FM

TVRM Educațional

LUNI – 2 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Academica – Ateneul artelor** (r)
07:00 **Un răspuns pentru fiecare.**
Emissiune de Simona Șerban
07:30 **Deutsche Welle** (r)
07:50 **Promo**
08:00 **Unde ne sunt absolvenții** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 **Promo**
09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
11:20 **Promo**
11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
13:20 **Promo**
13:30 **Film documentar:** Spațiul, ultima frontieră
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.
14:58 **Promo**
15:00 **Café concert.** Emissiune de Sorin Petre
15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
17:20 **Promo**
17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
19:20 **Promo**
19:30 **Harețiștii.** Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.**
Emissiune de George Nicolau
21:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
21:30 **Dialog, știință, religie.**
Emissiune de Carmen Fulger
22:00 **Film documentar:** Cinemania
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 52)
23:15 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)

MARȚI – 3 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Cronica scepticului** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 **Promo**
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Harețiștii** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 **Promo**
09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
11:20 **Promo**
11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
13:20 **Promo**
13:30 **Invitatul de la ora 13.**
Emissiune de Sorin Lupașcu
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
14:58 **Promo**
15:00 **Din sălile de concert.**
Emissiune de Mihai Darie
15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
17:20 **Promo**
17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
19:20 **Promo**
19:30 **Ani de liceu.** Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
20:30 **Film documentar:** Cinemania
21:00 **Academica – Istoria care doare.**
Emissiune de Mircea Dogaru
22:00 **Popasuri de suflet.**
Emissiune de Violeta Screciu
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 53)
23:15 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu

TVRM Cultural

LUNI – 2 februarie 2009

06:00 **Promo**
06:30 **Deutsche Welle** (r)
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Forum Spiru Haret** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
09:00 **Clubul liceenilor** (r)
10:00 **Știință și spiritualitate** (r)
11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
13:00 **Academica: cărți și probleme** (r)
14:00 **Ecumenica** (r)
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Amfitrion Corina**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Scena ca istorie**
20:00 **Comorile orașului**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Cultura unei generații**
22:00 **Muzica anilor**
22:27 **Poeți și poeme**
22:30 **Film artistic românesc**
23:50 **Promo**

MARȚI – 3 februarie 2009

06:00 **Promo**
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Capcana timpului**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița** (r)
10:00 **Amfitrion Corina**
11:00 **Cultura unei generații**
12:30 **Gândești, deci există** (r)
13:00 **Invitatul de la ora 13 - direct**
14:00 **Recital muzical**
14:30 **Lecturi din Caragiale**
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**

00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Arta de a trăi** (r)

MIERCURI – 4 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 **Promo**
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Ani de liceu** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 **Promo**
09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
11:20 **Promo**
11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
13:20 **Promo**
13:30 **Film documentar:** Spațiul, ultima frontieră
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
14:58 **Promo**
15:00 **Café concert.** Emissiune de Sorin Petre
15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
17:20 **Promo**
17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
19:20 **Promo**
19:30 **Performerii în arenă.**
Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Academica – Economia, pentru cine?**
Emissiune de Ilie Șerbănescu
21:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
21:30 **Părinți și copii.**
Emissiune de Dan Mironescu
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 54)
23:15 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs (r)
05:00 **Agricultura și alimentația** (r)

JOI – 5 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 **Promo**
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Harețiștii** (r)
08:30 **Performerii în arenă** (r)
09:20 **Promo**
09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
11:20 **Promo**
11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
13:20 **Promo**
13:30 **Film documentar:** Spațiul, ultima frontieră
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs.
14:58 **Promo**
15:00 **Întâlnire cu folclorul.**
Emissiune de Theodora Popescu
15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
17:20 **Promo**
17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
19:20 **Promo**
19:30 **Top sport.** Emissiune de Cristina Matei
20:00 **Calendar cultural – luna februarie.**
Emissiune de Ion Dodu Bălan
21:00 **Academica – Cărți și probleme.**
Emissiune de Mihai Ungheanu
22:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 55)
23:15 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)

16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Gândești, deci există**
17:30 **România creștină** (r)
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Cultura sănătății**
20:00 **Nimic fără lege**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Ferestrele memoriei**
22:00 **Muzică clasică**
22:27 **Poeți și poeme**
22:31 **Film artistic străin** (r)
23:30 **Promo**

MIERCURI – 4 februarie 2009

06:00 **Promo**
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița**
10:00 **Academica – ateneul artelor** (r)
11:00 **Filmul și istoria** (r)
11:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
12:00 **În căutarea folkului pierdut** (r)
13:00 **Adevăratele stele**
14:30 **Comorile orașului** (r)
14:30 **Lecturi din Caragiale**
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Amfitrion Corina**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Profil spiritual**
20:00 **Un actor și rolurile sale**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Echipele „Gusti”**
22:00 **Virtuți și vicii**
22:27 **Poeți și poeme**
22:35 **În căutarea folkului pierdut și invitații săi**

JOI – 5 februarie 2009

06:00 **Promo**
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Vorbii, scrieți românește** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară**

04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Miorița** (r)
05:30 **Cronica scepticului** (r)

VINERI – 6 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 **Promo**
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Top sport** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 **Promo**
09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
11:20 **Promo**
11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
13:20 **Promo**
13:30 **Film documentar:** Spațiul, ultima frontieră
14:00 **Gazonul fierbinte.**
Emissiune de Mugur Popovici
14:58 **Promo**
15:00 **Din sălile de concert.**
Emissiune de Mihai Darie
15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
17:20 **Promo**
17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
19:20 **Promo**
19:30 **Unde ne sunt absolvenții Universității Spiru Haret.** Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.**
Emissiune de George Nicolau
21:00 **Casă dulce românească.**
Emissiune de Cătălin Maximciuc
22:00 **Istorie și istorii.** Emissiune de Mircea Dogaru
23:30 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **Profil spiritual** (r)

SĂMBĂTĂ – 7 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:30 **Casă dulce românească** (r)
07:30 **Popasuri de suflet** (r)
08:00 **Stele de mâine.**
Emissiune de Dumitru Căuș
09:00 **Exclusiv pentru premiații.**
Emissiune de Carmen Fulger
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
11:50 **Promo**
12:00 **Agricultura și alimentația.**
Emissiune de Gheorghe Predilă
12:57 **Promo**
13:00 **Academica – Știință.**
Emissiune de Alexandru Mironov
14:00 **Vorbii, scrieți românește.**
Emissiune de Valeriu Marinescu
14:30 **Adevăratele stele.**
Emissiune de Sorin Lupașcu
15:58 **Promo**
16:00 **Clubul diplomaților.**
Emissiune de Mihaela Mihailide
16:30 **Cinepanorama.**
Emissiune de Eugen Atanasie
17:00 **Înca Dumitrescu și invitații săi**
18:30 **Arta de a trăi.**
Emissiune de Mihaela Coveșanu
19:30 **Am venit cu drag la voi.**
Emissiune de Georget Nucu
21:30 **Lumea pe dos.** Emissiune de divertisment cultural politic. Realizator Viorel Popescu
22:30 **Film artistic românesc: Septembrie** (1978). Regia Timotei Ursu. După ce nu a fost admis la Politehnică, Vali ajunge să fie anchetat de poliție pentru complicitate la diferite furturi.

09:30 **Miorița**
10:00 **Amfitrion Corina** (r)
11:00 **Profil spiritual** (r)
12:00 **Café concert**
12:30 **Echipele „Gusti”**
13:30 **Deutsche Welle**
14:00 **Parodi press** (r)
14:30 **Sisteme de valori în criză** (r)
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **La hanul morăritei**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Casă dulce românească**
20:00 **Românul, cetățean european**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Istorie și istorii**
22:28 **Poeți și poeme**
23:00 **România creștină**

VINERI – 6 februarie 2009

06:00 **Promo**
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Cafeneaua literară** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița** (r)
10:00 **Înca Dumitrescu și invitații săi** (r)
11:30 **Casa noastră**
12:00 **Exclusiv pentru premiații** (r)
13:00 **Ferestrele memoriei** (r)
14:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
15:00 **Teatrul** (r)
16:00 **Casă dulce românească** (r)
17:00 **Scena ca istorie**
18:00 **Ghici cine vine la Silvia**
19:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt**
20:00 **Universul cuvintelor**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Ateneul artelor**
22:00 **Muzică clasică**
22:28 **Poeți și poeme**
22:30 **Filmul și istoria**
23:00 **Aplauze pentru harețiști**
23:00 **Aplauze pentru harețiști**
23:30 **Promo**

SĂMBĂTĂ – 7 februarie 2009

06:00 **Promo**
06:30 **Café concert**

El vrea să-și găsească un alibi și se gândește că cel mai bun este tatăl aflat în capitală. Dar, ca să ajungă acolo, el fură o motocicletă. În oraș o cunoaște pe vânzătoarea Anișoara, careia îi propune o escapadă la mare. Ziua lor de dragoste și de gânduri bune de viitor se termină brusc cu un tragic accident de motocicletă. În rolurile principale: Ștefan Bănică, Zephi Alșec, Anda Onesa

DUMINICĂ – 8 februarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Cinepanorama** (r)
06:30 **Vorbii, scrieți românește** (r)
07:00 **Deutsche Welle.** Emissiune de Diana Popescu
07:30 **Deschide cartea!**
Emissiune de Alexandru Mironov
08:00 **Lumină în suflet.** Emissiune de Sorin Bejan
09:00 **Grădinița fermecată.**
Emissiune de Carmen Fulger
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
12:00 **Cum vă place?** Emissiune de Violeta Screciu
13:00 **Cronica scepticului.**
Emissiune de Cristian Român
13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.**
Emissiune de Ioan Filip
14:00 **Academica – Ateneul artelor.**
Emissiune de Mircea Micu
15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă.**
Emissiune de Viorel Popescu
16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.**
Emissiune de Maria Gheorghiu
17:00 **Muzica anilor '80.**
Realizator Daniel Paraschiv
17:30 **Dor de-acasă.** Emissiune de divertisment. Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Sub semnul muzelor.**
Emissiune de Vasi Cărăbuș
20:30 **Societatea Națională Spiru Haret.**
Emissiune de Ciprian Vasilescu
21:00 **Contrapunct.**
Emissiune de George Marinescu
22:00 **Întâlnire cu folclorul.**
Emissiune de Theodora Popescu
22:30 **Film artistic: Generalul** (SUA 1972). Regia Buster Keaton, Marion Mack, Glen Farley. Generalul este, de fapt, locomotiva mult iubită de mecanicul ei, John Gray (Buster Keaton). După ce nordiștii îi fură locomotiva, John pornește în urmărirea lor. Infometat, el descoperă în pădure o casă. Intră să caute ceva de mâncare și descoperă că este chiar locul unde se adună unioniștii să-și facă planurile de luptă. Accus sub masă, el le află secretele și, ce șoc, că în locomotiva răpădită se află și mult iubita-i Alabelle Lee. Jonhnie salvează fata și fuge să îi anunțe pe confederați. Capodoperă a filmului mult și a comediei cinematografice mondiale, „Generalul” ironizează cu finețe capriciile Războiului Civil, ca și ale dragostei deopotrivă

*În emisiunea **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret**, sunt prezentate **Consultatii pentru sesiunea de examene.** Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

07:00 **Deutsche Welle**
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Lecturi din Caragiale**
09:00 **Opera comică pentru copii**
10:00 **Universul cuvintelor**
10:30 **Aplauze pentru harețiști**
11:00 **La hanul morăritei**
12:00 **Teatrul**
13:00 **Invitatul de la ora** (r)
14:00 **Nimic fără lege** (r)
14:30 **Casa noastră**
15:00 **Istorie și istorii**
16:30 **Cafeneaua literară**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Exclusiv pentru premiații**
18:00 **Cultura corpului**
19:00 **Cu lăutarii după mine**
20:00 **Clubul liceenilor**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Film artistic românesc**
22:28 **Poeți și poeme**
22:30 **Academica – Cărți și probleme**

DUMINICĂ – 8 februarie 2009

06:00 **Cu lăutarii după mine** (r)
07:00 **Știință și spiritualitate**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Ecumenica**
08:30 **Recital muzical**
09:00 **Ecumenica**
10:00 **Vorbii, scrieți românește**
10:30 **Un actor și rolurile sale**
11:00 **Café concert**
11:30 **Românul, cetățean european** (r)
12:00 **Ghici cine vine la Silvia**
13:00 **Virtuți și vicii**
13:30 **Adevăratele stele**
15:00 **Societatea Națională Spiru Haret**
15:30 **Sisteme de valori în criză**
17:00 **În căutarea folkului pierdut**
18:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret**
19:00 **Am venit cu drag la voi**
21:00 **Film artistic străin**
22:28 **Poeți și poeme**
22:30 **Capcana timpului**
23:00 **Café concert**
23:30 **Promo**

RADIO ROMÂNIA DE MĂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07:00-10:00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
Realizator: George Bonea

10:00-13:00
TACHE ȘI FACE
Realizator: Robert Tache

13:00-16:00
DUPĂ-AMIAZĂ CU GIANI
Realizator: Giani Marinache

Marti – INVITATUL DE LA ORA 13
Realizator: Sorin Lupașcu

Miercuri – APEL TELEFONIC
Realizator: George Nicolau

16:00-19:00
FRESH NEWS
Realizator: Otilia Zamfir și Alina Toma

19:00-22:00
ULTIMA EDIȚIE
Realizator: Maria Ilie

22:00-23:00
ORA H – ORA HAREȚIȘTILOR

23:00-24:00
CAFÉ NOCTURN
Realizator: Luminița Bondrea

00:00-01:00
Luni – BUSSINES HOUR
Marti – BUCUREȘTI AFTER HOUR
Miercuri – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
Joi – ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS
Vineri – COCKTAIL TURISTIC

01:00-02:00
Luni – TOP RRM INTERNAȚIONAL
Marti – CÂNTEC DULCE ROMÂNESC
Miercuri – TOP RRM ROMÂNESC
Joi – VINERI – NIGHT FEVER

02:00-07:00
Luni – VINERI – NIGHT FEVER

SĂMBĂTĂ – DUMINICĂ

07:00-08:00
NIGHT FEVER

08:00-12:00
MATINAL DE WEEK-END
Realizator: Ionuț Tardel

12:00-13:00
Sămbătă – CU CASA-ÎNCHISĂ
Realizator: Anca Dumitrescu
Duminică – FAIRPLAY
Realizator: Mugur Popovici

13:00-17:00
SIESTA DE WEEK-END
Realizator: Ionuț Tardel

17:00-18:00
Sămbătă – BUCUREȘTI AFTER HOUR
Realizator: Sergiu Panaitescu și Alex Crăciun
Duminică – ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS
Realizator: Alina Toma

18:00-19:00
Sămbătă – TOP RRM INTERNAȚIONAL
Realizator: Monica Alexandrescu și Alina Jumuga
Duminică – TOP RRM ROMÂNESC
Realizator: Simona Dușescu

19:00-20:00
Sămbătă – BUSSINES HOUR
Realizator: Cristiana Tudor
Duminică – COCKTAIL TURISTIC

20:00-21:00
Sămbătă – PRINTRE RÂNDURI
Realizator: Otilia Zamfir
Duminică – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
Realizator: Maria Ilie

21:00-22:00
Sămbătă – ORA PE BUNE
Realizator: Ionuț Tardel
Duminică – 80 REMEMBER
Realizator: Robert Tache

22:00-23:00
CAFÉ NOCTURN

23:00-24:00
NIGHT FEVER

ROMÂNUL, CETĂȚEAN EUROPEAN

Ce înseamnă să fii european? Ce înseamnă să aparții acestei mari familii cu drepturi și obligații? Ce probleme ne privesc și ce probleme nu ne-ar interesa în acest moment? Sunt doar o parte din întrebările pe care ni

Popasuri culturale

BRĂȘOV - ORAȘUL DE LA POALELE TÂMPEI

Ovidiu NACU

Cine are curiozitatea să viziteze orașul de la poalele Tâmppei, cu siguranță descoperă o oază de istorie, înconjurată de pitorescul naturii. Originile Brașovului, ca oraș, se pierd în negura Evului Mediu. Primul document scris despre Brașov datează din 1235, când orașul era menționat sub denumirea de Corona. Datorită poziției sale geografice și relațiilor bune cu Moldova și Valahia, Brașovul s-a dezvoltat repede, devenind unul dintre cele mai importante centre comerciale din Transilvania. Prin municipiul Brașov trec pârâul Graft, (numit și Pietrele lui Solomon, în partea lui superioară), pârâul Valea Tei, Valea Răcădău, Valea Popilor cu Valea Scurtă, Valea Florilor, Valea Gorganu, râul Timișul Sec și Canalul Timiș. Flora Brașovului nu diferă de cea a județului. Pe muntele Tâmpa, se regăsesc, totuși, câteva specii de plante unice în lume. Animalele sălbatice sunt rare, trăind retrase în pădurile din împrejurimi. Turștii, care se aventurează în acestea, sunt avertizați că pot întâlni urși, lupi sau vulpi. Probabil, cea mai importantă atracție turistică a Brașovului o constituie centrul său istoric, plin de monumente istorice originale.

O INCURSIUNE PRIN CETATEA BRAȘOVULUI

Prima școală românească se află în interiorul curții Bisericii Sfântul Nicolae din cartierul istoric Șchei al Brașovului. Primele

cursuri în limba română au avut loc aici în 1583. În prezent, clădirea adăpostește muzeul cu același nume. **Biserica Sf. Nicolae**

domină, prin dimensiunile sale impresionante, Șcheii Brașovului. Biserica a fost ridicată în piatră începând din anul 1495 de către localnici cu ajutorul domitorului Țării Românești, Neagoe Basarab. Satul românesc de aici, concentrat în jurul lăcașului de cult, pare să fi fost un centru ortodox puternic din moment ce, în anul 1399, papa Bonifaciu al IX-lea cerea într-o bulă convertirea „schismaticilor” din Corona (Brașov). Biserica ortodoxă și școala românească, construită în apropierea ei, au fost un important centru spiritual și cultural pentru românii din toată Țara Bârsei, acțiunea lor extinzându-se asupra românilor din întreg spațiul românesc, mai ales după venirea diaconului Coresi, care a început să tipărească aici cărți bisericești în limba română. Numeroși domni și familiile acestora au acordat danii bisericii din Șchei. Chiar și împărăteasa Rusiei, Ecaterina a II-a, a trimis bisericii daruri scumpe constând în bani, obiecte sfinte preoțești și arhieresti, obiecte de cult din metal prețios. Biserica a fost ridicată inițial în stil gotic, apoi a suferit diverse transformări în stil baroc. În secolul al XVIII-lea planul bisericii a fost augmentat prin adăugarea unor paraceliste și a unui pridvor. Voievozii celor două Țări Românești au înzestrat biserica cu o colecție însemnată de icoane vechi. Biserica Sfântul Nicolae a fost renovată în perioada interbelică prin grija localnicilor și păstrează fresce executate de marele pictor Mișu Pop. În cimitirul bisericii sunt îngropate personalități importante din istoria națională și locală ca Nicolae Titulescu, dr. Aurel Popovici, preotul Vasile Saftu, dr. Ioan Meșotă ș.a.

BISERICA NEAGRĂ. Edificiu din secolul XIV, cunoscut inițial sub numele de

Biserica Sfânta Maria, Biserica Neagră este cel mai reprezentativ monument de arhitectură gotică din România. Biserica a fost construită în jurul anului 1384 și a fost finalizată în anul 1477. O inscripție descoperită în zidul bisericii îl atestă ca prim ctitor pe Thomas,

despre care aflăm că a murit în anul 1410.

Biserica Neagră este cel mai mare edificiu de cult în stil gotic din sud-estul Europei, măsurând 89 de metri lungime, 38 de metri lățime, 21 de metri înălțime în interior și 40 metri înălțime în exterior. În această biserică încăpeau circa 5000 de persoane, cam cât era populația orașului în epocă. Grav avariată după incendiul din 1689, Biserica Neagră este refăcută cu ajutorul unor meșteri veniți din Gdansk, pentru că meșterii locali nu știau să încheie bolți de dimensiuni atât de mari. Noile bolți sunt executate în stil baroc și nu în stil gotic.

Biserica Neagră este celebră nu doar datorită dimensiunilor sale impresionante. Astfel, clopotnița sa adăpostește cel mai mare clopot din spațiul românesc, un clopot din bronz care cântărește 6 tone. Biserica Neagră este cunoscută și pentru marea sa orgă (cea mai mare din sud-estul Europei) având peste 4000 de tuburi. Dacă treci prin Brașov nu ratați concertele săptămânale (marți, joi și vineri) de orgă, susținute aici pe cea mai mare orgă din sud-estul Europei.

BISERICA ORTODOXĂ SFÂNTA TREIME (PE STRADA BARIȚIU - LA GRECI). A fost construită în secolul al XVIII-lea, prin daniile bogate ale negustorilor greci, dar și ale boierilor Brâncoveni, Văcărești, Șuțu și Mavrocordat din Țara Românească, aflați în pribegie la Brașov. Din cauza sistemului religiilor recepte, ortodocșii nu beneficiau de dreptul de a construi edificii de cult în Cetatea Brașovului, de aceea această biserică a fost construită într-o curte de pe strada Târgul Cailor.

BISERICA ADMIREA MAICII DOMNULUI. În secolul al XIX-lea, românii ortodocși din Cetate nu aveau o biserică și nici o parohie proprie. Protopol Bartholomeu Baulescu a obținut dreptul de a ridica, într-o curte din zona Sirului Grăului (Piața Sfatului), o biserică parohială, acolo unde inițial a funcționat o capelă mică. Abia între 1895-1896 este ridicată biserica parohială a românilor ortodocși din Cetate. Românii din Cetatea Brașov erau lipsiți de biserică din cauza faptului că singura biserică ortodoxă din cetate, cea de la Târgul Cailor, aparținea grecilor din cetate. Grecii obținuseră această biserică în urma unui proces la Viena, unde, interpretându-se abuziv testamentul lui Constantin Brâncoveanu, li s-a acordat acestora întreaga avere deținută de Brâncoveanu în sudul Transilvaniei.

Ca și alte lăcașuri de cult ortodoxe din centru, Biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” nu are fațada la stradă, fiind adăpostită în interiorul unei curți.

BISERICA ROMANO-CATOLICĂ SFINȚII PETRU ȘI PAVEL. Edificiu de cult în stil baroc a fost construit cu suportul financiar direct al împărătesei Mariei Theresia, de către arhitectul Iosif Carol Lamasch, între anii 1776-1782. Anterior, pe același loc se află o capelă a mănăstirii dominicană construită în stil gotic, care era orientată pe direcția est-vest, invers decât biserica barocă. Această biserică romano-catolică constituie cel mai

reprezentativ edificiu baroc din Cetatea Brașovului.

BISERICA SFÂNTUL IOAN (FRANCISCANA). Biserica Sfântul Ioan este o clădire în stil gotic care a suferit o serie de transformări în perioada renașterii și a barocului (sec. XVI-XVIII). În forma actuală biserica datează din anul 1711, ceea ce explică utilizarea preponderentă a stilului baroc. Biserica a aparținut călugărilor Ordinului franciscan, care au fost persecutați și alungați din oraș în 1525 de către sașii trecuți la luteranism.

În interior, biserica are o orgă frumoasă datând din 1908 și un altar baroc, decorat cu o scenă înfățișând botezul Domnului Iisus Christos în apa Iordanului de către Sfântul Ioan. Statuile din interiorul bisericii Sfântul Ioan îi înfățișează pe Fecioara Maria, Sfântul Iosif, Sfântul Anton și pe Iisus Christos Mântuitorul. Astăzi biserica este un loc frecventat de către credincioșii romano-catolici, dar și de creștinii aparținând confesiunii ortodoxe care vin la această biserică pentru a se ruga Sfântului Anton din Padova.

SINAGOGA DE PE STRADA POARTA ȘCHEI. Reprezintă templul comunității evreilor din Brașov, începând cu anul 1901, data inaugurării sale. Sinagoga are planul unei bazei cu trei nave și este realizată în stilul așa-numit spaniol, comportând elemente decorative gotice (rozosa, ancadramentele ferestrelor și porților) și romanice. Pe Strada CASTELULUI se mai află o sinagogă. Construirea unei a doua sinagoga a fost necesară din cauza creșterii numărului de adepți ai cultului mozaic în Brașov. Sinagoga este decorată în exterior cu motive vegetale, iar pe fronton, deasupra portalului de la intrare sunt reprezentați doi sfinți. Această sinagogă este atipică, pentru că reprezentarea figurilor umane și a celor animale este interzisă în cultul mozaic încă de pe timpul lui Moise.

BIJUTERIILE ARHITECTONICE ALE CENTRULUI VECHI

CASA SFATULUI. Construită inițial ca turn de veghe, clădirea a fost transformată în Primărie pe măsură ce orașul s-a dezvoltat. În 23 decembrie 1420, se încheie un acord între Adunarea Districtului Țara Bârsei și breasla blănarilor privind construirea Casei Sfatului. Conform acestui acord, reprezentanții breslei blănarilor brașoveni au îngăduit celor nouă comune ale „Provinciei Țara Bârsei” să-și construiască, deasupra bolții de vânzare a breslei, o cameră pentru „acordarea dreptății” și pentru ședințele magistratului.

Din cauza invaziei turcești din 1421, a distrugerii în mare parte a orașului, precum și a arestării magistratului orașului, acest proiect va fi amânat. Următoarea mențiune despre Casa Sfatului din Brașov apare în 1503, când clădirea este atestată sub numele de „Praetorium”. Clădirea a cunoscut de-a lungul anilor multe modificări, multe dintre ele datorate distrugerilor provocate de evenimente naturale.

CASA NEGUSTORILOR (PODUL BĂTUȘILOR - CERBUL CARPATIN).

Clădirea este cunoscută mai ales sub numele de Casa Negușilor (astăzi galeriile Corona) sau Podul Bătușilor. A constituit hala orașului încă din secolul al XVI-lea, fiind un loc în care erau depozitate și vândute numeroase mărfuri, unele din acestea produse în atelierele aflate în aceeași clădire. Bolțile de la parter și etaj serveau drept magazine pentru etalarea și vânzarea produselor sau adăposteau mici ateliere ale meșteșugarilor. În pivnița se aflau depozitele magazinelor și atelierele din casa negoșului și o crăsmă numită în mod sugestiv „Casa de beție”. La parter erau amplasate mici ateliere și dughene în care meșterii și comercianții își prezentau produsele. Clădirea a fost construită în anul 1545, pe cheltuiala Apolloniei Hirscher, văduva judeului primar, Lucas Hirscher, datorită unei promisiuni făcute în urma salvării fiicei sale de la moarte. Se pare că micuța intrase în moarte clinică și și-ar fi revenit după funeralii, în mormânt, fiind descoperită de către un grupar sârman, care a încercat să-i ia bijuteriile.

GRĂNARUL ORAȘULUI. Clădirea a fost construită în prima jumătate a secolului al XVI-lea. Este una dintre cele mai vechi și bine păstrate clădiri din oraș. A funcționat ca depozit de mărfuri al Brașovului medieval, etajul fiind destinat păstrării

grânelor și produselor alimentare, fiind organizat pe străzi și vecinătăți. Acum clădirea găzduiește Bistrou de l'Arte, o cafeana selectă.

CASA MUREȘENILOR. Clădirea care adăpostește astăzi muzeul memorial Casa Mureșenilor a avut inițial destinația de locuință. Aceasta a devenit proprietatea familiei Mureșenilor în urma unei alianțe matrimoniale ca parte a dotei. În această clădire a funcționat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea redacția Gazetei de Transilvania și tipografia familiei Mureșeanu.

REDUTA. Actuala clădire a fost construită în locul vechii Redute, care până în anul 1892 a fost utilizată de brașoveni ca sală de spectacole. După această dată, vechea clădire a fost demolată din cauza deteriorării structurii sale de rezistență, iar doi ani mai târziu a fost inaugurată noua clădire a Redutei, numită „Noua Redută” sau „Casa de Concerte”. Construcția Redutei a fost finanțată de către Casa Generală de Economii, iar planurile în stil neobaroc, având fațada decorată cu busturi de muzicieni, scriitori și figuri alegorice, aparțin arhitectului Christian Kertsch.

BIBLIOTECA ȘI CASA HONTERUS. În anul 1547, umanistul Johannes Honterus a fondat biblioteca Liceului German, în care, pe lângă cărțile bisericești, se aflau traduceri din scriitorii antici, opere literare filosofice și istorice aparținând lui Honterus și altor scriitori umaniști din Europa Centrală, precum și cărți în limba greacă, provenite din bibliotecile de la Constantinopol, cucerit de turci cu câțiva ani înainte (1543). Clădirea în care a funcționat biblioteca a fost transformată în casă de locuit și a devenit cunoscută ca fiind casa în care s-a născut și a locuit muzicianul de origine germană Paul Richter. În casa situată la nr. 40 al străzii Nicolae Bălcescu s-a născut, în anul 1498, marele umanist sa Johannes Honterus (1498-1549). Fiul unui pielar, Johannes Honterus avea să fie una dintre cele mai importante figuri ale Brașovului medieval. Johannes Honterus este autorul „Descrierii Lumii” (1530), lucrare larg răspândită în centrele culturale europene, și al „Gramaticii Latine” (1530). De asemenea, Honterus a realizat prima hartă a Transilvaniei (1532), a întemeiat tipografia din Brașov (1539), și a reorganizat liceul umanist (1541-1543), care azi îi poartă numele. Tot el a fondat prima moară de hârtie din România (1546) și prima bibliotecă școlară (1547).

STRĂZI DE VIZITAT

STRADA SFORII reprezintă una dintre curiozitățile Brașovului, fiind recunoscută drept cea mai îngustă stradă din Estul Europei. Strada face legătura dintre străzile Poarta Șchei și Cerbului. Lățimea sa variază între 111 și 135 de cm, iar în lungime măsoară de 80 m. Deși poartă titlatura de „stradă”, Strada Sforii este de fapt un coridor ce îndeplinește rolul de cale de acces pentru pompieri. Un adevărat punct de atracție pentru turiști, strada a fost restaurată, marcată și iluminată, în anul 2003, pentru a fi redată în condiții adecvate circuitului turistic.

STRADA REPUBLICII. A fost cunoscută sub numele de Ulița Căldărarilor, pentru că pe această stradă se aflau grupajii membrilor breslei căldărarilor. Strada era străbătută de un canal care servea la salubritate, iar în capătul ei se afla una dintre cele mai vechi porți ale Cetății. De la această poartă provine o a doua denumire dată străzii: Purzengasse (strada Porții). Turnul porții era prevăzută cu un ceas mare, împodobit cu fresce frumoase, care permitea meșterilor să-și potrivească mai exact timpul diverselor operațiuni de prelucrare a mărfurilor. Casele de pe această stradă aveau ziduri masive și

obloane solide din tablă și lemn, pentru a putea rezista unui eventual atac, în cazul în care dușmanii ar fi trecut de poartă.

STRADA GHEORGHE BARIȚIU era utilizată în zilele de târg ca loc pentru vânzarea cailor, de unde și numele primit de stradă în Evul Mediu: Târgul Cailor. În secolul al XIX-lea, strada devine una dintre căile de acces în Piața Sfatului, datorită deschiderii unei porți spre Șchei. Poarta care împrumută numele străzii – Poarta Târgul Cailor – străpungea zidul vestic al orașului în zona Bastionului Fierarilor (Direcția

Județeană a Arhivelor Statului). Această frumoasă poartă în stil neoclasic (1819-1820) a fost demolată în 1873.

STRADA MUREȘENILOR. Numele său inițial era strada Mănăstirii, după

mănăstirea dominicană situată pe latura sa nordică. Ulterior, a primit numele de strada Vămii, după sediul Vămii, care se afla în apropierea bastionului Porții din capătul străzii. În Evul Mediu, această stradă constituia principala cale de acces în oraș pentru negustorii și călătorii veniți dinspre Țara Românească prin Bran.

POARTA ȘCHEI, numită în documente și „porta valachică”, a fost ridicată în anii 1827-1828 pentru a ușura comunicarea cu Cetatea locuitorilor din Șcheii Brașovului. De altfel, cea mai mare parte a cheltuielilor de construcție a fost suportată de negustorii români din Șchei. Poarta este construită în stil neoclasic, curent dominant în arhitectura Brașovului din această perioadă. Sub forma unui arc de triumf, poarta este străpunsă de trei intrări, una principală de mari dimensiuni, în mijloc, și două intrări mai scunde în stânga și în dreapta, care sunt destinate pietonilor.

POARTA ECATERINEI (1559). Situată pe latura de vest a Cetății Brașov, Poarta Ecaterinei este singura poartă a Cetății

fortificate, care se mai păstrează și astăzi. Poarta făcea legătura între ulița Orfanilor și așezarea românească a Șcheilor Brașovului. Anterior construcției turnului din fața porții în anul 1559, documentele

Piața Sfatului în secolul XIX

Vasăzică, Brașovul este plin de locuri care merită să fie vizitate, după cum am văzut. Captivant prin atmosferă, orașul de la poalele Tâmppei incită călătorul cu frumusețile naturii, din mijlocul căroră țâșnesc turnurile gotice ori turlele bisericilor, pe fundalul cărămiziu al caselor bătrânești, îndelung șerpuitoare pe străduțele încurcate...